

## INCIPIT LIBER OCTAVVS. CA. I.

FRIDERICVS IMPERATOR PER EA

tempora, ad quod uenerat, quod intēdebat, quod pontifex cupiebat, quod omnis Christianismus expectabat ut exequeret, properaturū se promisit: Constitutūq; est ueris tempus ad conueniendū Brundusij, quo ex portu tunc soluere est pollicitus. Pontifex Gregori<sup>9</sup> ex Anagnia Romā reuersus, cruce signatos, qui in orbe Christi

ano multi erant: ut ad diē cōuenirent, missis quacūq; uersum tabellarijs, admonuit. Cōuenit uero ingens multitudo, quorū genere & potentatu præstātor fuit Hassig ex Germania Lādgrau<sup>9</sup>. Ver aut iam plene exactum erat, cum expectatus, requisitusq; Frideric<sup>9</sup>, egritudine incidisse simulans in Sicilia se cōtinuit: Malo enim uir animo, mala mēte nūcios, qd postea rescitū est, expectauit a Soldano Babylonie redituros: cum quo foedera rei Christiane perniciosissima, inierat: quibus etiā respōdebat, clades per eam inuecta morā in Christianos milites Brundusij desidentes: Nam superueniētia estatis caumata, occidētales milites, præsertim Germanos, sub frigidiorē cœlo nutritos, grauissimis morbis affligerūt: quorū acerbitate multi interiēre: In qb<sup>9</sup>, ut dixim<sup>9</sup>, Lādgrau<sup>9</sup>: plurimi lāguorē morti similimū inciderūt. Ad eū aut Lādgrau<sup>9</sup> necis nunciū Frideric<sup>9</sup> ex insperato Brūdusiū nauigauit, ditissimiq; principis, equos, arma, aurū, argentū, & lautissimā supellectilē diripuit. Pōtifex crebris illū nūcijs, oratorib<sup>9</sup>, epistolisq;, in profectionem est annisus impellere. Tunc uero, ut facte prædē cōtētionē declinaret Fridericus, tādē ad. III. idus Augusti, cum omni classe, Brundusio soluit: ceteri autē ad destinatū in Acconē cursum, uelis, remisq;, ardentissime cōtendunt. Frideric<sup>9</sup> noctu triremi dilapsus, Brundusium est reuersus: quē sui omnes admoniti, eadem nocte sunt sequuti. Ad eam nauigantis Friderici famā, mouens ex Gallijs, Iohānes socer eius rex Hierosolymitan<sup>9</sup>, cum Berengaria uxore Bononiā usq; peruenerat, & ipse in Acconē Venetorū nauigijs traiecturus: Quē audita Friderici perfidia Bononie desidentē, pōtifex Gregori<sup>9</sup>, Romādiolę, & Exarchat<sup>9</sup> Raennatis gubernatorē, ducēq; instituit.

CA. II.

Ontulerat iam se Acconē Christiana militia, cum requisitū, desyderatūq; Imperatorē Germani milites, qui postremo omnium Brundusio soluerāt, in Italiā reuertisse primū nūciarunt: destitutiq; duce primario milites Christiani, incōmodū capere formidabāt: nisi eos recreasset Corradini mors, quondā filij Saladini: cui<sup>9</sup> filiorū tutor inducias cum illis in duos annos petitas concessit. At Gregorius pontifex, q̄ primū intellexit Fridericū omiſsa nauigatione in Italiā reuertisse, malignū hominē, cōfirmatis sui prædecessoris, pmulgationibus, quātis potuit maledictionib<sup>9</sup>, est, psequut<sup>9</sup>. Ad quas ilico est sequutus uxoris Friderici Iohānis Hierosolymę regis filij obitus: cui Coradus puer filius, superstes fuit: Expectabant Christiani proceres per annū Friderici Imperatoris accessum: Tandē nauigationē ingressus, Cypro substitit, Senescallo militie

A i



sue magistro cum copijs Ptolomaidā premissis: non magis militie Christi-  
 tiane causa, q̄ ut Soldani Babylonis conat⁹ apparatusq̄ inspiceret. Abi-  
 ens autē Italia Frideric⁹, Rainaldū Theutonici generis nobilē uirū, regni  
 Sicilię reliquit administratorē, cum mādatis, ut pontificē, ecclesiasticosq̄  
 omnes, uelut aduersantes haberet: Isq̄ dño suo satisfactur⁹, cum exercitu  
 Marchiā Anconitanā est ingressus, & opida ibi quedā occupauit: Peru-  
 sinos autē, cum pertentasset ad rebellionē, promissa ingenti pecunia, fru-  
 stratur: Vix Perusio reuersus pōtifex: ubi diuū nuper mortuū Frānciscū in  
 catalogū sanctorū miraculis coruscantē ascripsit: cum Cōradus Guiscar-  
 di alter Friderici satelles, in uallem Spoletanā duxit exercitū, quē Fulgina-  
 tum cōiurata factio introduxit: nec tñ diu ea urbs in rebellionē perdura-  
 uit: q̄ fidelis ecclesie populus, & Cōradum, & perfidos ciues eiecit. Inte-  
 rea Senescallus Friderici, in Acconē missus, multa Christianis ibi manen-  
 tibus damna intulit: quos egre cerneret ferre nocturna cum Soldano Ba-  
 bylonis colloquia: in quibus ipse aliquñ fuerat deprehensus: Quāprimum  
 tñ Soldani foedera satis habuit cōstituta, Fridericus ab illo accersit⁹, Pto-  
 lomaidā adnauigauit: Nec mora, oratores Romam dimittēs, absolutio-  
 nem a pōtifice recōciliationēq̄, cōpositis uerborū lenocinijs, implorauit:  
 Pōtifexq̄, qui omnia rescisset, quę Senescallus in Asia cōmiserat, perfidia  
 domini in oratorū facie exprobrata, petitionibus eorū dedit repulsam: &  
 Templarijs, Hospitalarijsq̄, in Asia pro crucis honore militātibus, ut Fri-  
 derico tanq̄ hosti publico fauores auerterēt, iniunxit: Quāobrem Fride-  
 ric⁹ cōfusione & indignatione plen⁹, cōsulti⁹ sibi duxit in Italiā nauigare.  
 Interim pontifex in Friderici per regnū duces misit exercitū, Iohānē Hie-  
 rosolymę regem, e Romādiola uocās, male in eos animaduertit. Iohānes  
 autē rex in Romādiolā reuersus est, eo tēpore, q̄ Frideric⁹ in Tarētino por-  
 tu, quē primū de nauigationē attigit, Neapolim anxī⁹ aduolauit. III.

Agister interim militie Theutonice Prutenorū, ibat Ptolomai-  
 dam, cū expeditionē Brūdusi, coacta, quā Frideric⁹ destituit: qui  
 rem Christianā per inducias Damiatę cōstitutas, perc̄ perfidi-  
 am Friderici torpescere uidens, cum ipso Friderico rediit in Italiā. Et qm̄  
 eius militaris ordinis incidit mentio, primordia eius sunt nobis paucis at-  
 tingenda. Cum Imperator prim⁹ Frideric⁹, magna illa in Asiam expedi-  
 tione, aliquot in hostes per itinera cōfecisset foeliciter prelia, & in Arme-  
 nia mersus anni periisset: exercit⁹ tñ eius, & si uideretur sine capite, ductu  
 Friderici filij eius, accedente cōsilio Cōradi cancellarij, ceterorumq̄ in ex-  
 exercitu procerū, peruenit in terrā sanctā: ibiq̄ rebus bene gestis, aliquādiu  
 substitit: Per estatē, cum & regionis caumate, & aliquot nō pauci uulne-  
 ribus male affecti iacerent, sine cura, & respectu principū, ciues Bremēses,  
 & Lubicēses, qui expeditionē auxerāt, negociū subiere pietatis. Prolatis  
 enim uelis de nauibus, tētoria in campis erexere: sub quę qualicūq̄ cau-  
 sa, egrotātes cōportauere, curā illorū, ut poterāt, agētes: Id cōspicati prin-  
 cipes memorati, Frideric⁹ dux, & Cōradus cancellari⁹ Herbipolēsis epi-  
 scopus: nec deerat Holsatię comes Adulph⁹ ei⁹ nominis tertius, pietatis



plenū opus collaudauere: Institueruntq; in urbib<sup>9</sup> domicilia, quibus officium in pauperes plenius q̄ in tentorijs impleteretur, primū fraternitatē pij operis inēutes, inde etiam militarē ordinē inchoātes, deputauere ex fratribus qui domi sedentes ministeriū pietatis exequerentur: cum interim alij foris militātes, crucis Christi in perfidos tuerētur honorē. Eam quidē sacri ordinis religionē, Fridericus dux memorat<sup>9</sup> per Henricū suū germanum, tūc Imperatorē, apud sedem apostolicā, cui tum p̄erat Celestinus III., impetrabat cōfirmari: Fridericus aut. II. Imperator, cuius nūc tempora attigim<sup>9</sup>, dedit illi ordini Theutonicoꝝ beatę Marię terrā Prussię, que Polonis, Letuanisq; cōtermina est: ut fines ibi Christianitatis & tuerent & amplificarent: Qui etiā postea in Liuoniā sunt propagati: cum milites ibi gladijs cruciati, suis uirib<sup>9</sup> diffidētes, inuitarēt fratres ordinis Theutonicoꝝ, in illorū religionē se cōmiscētes: cuius ordinis tum (ut diximus) Magister in Italiā redibat cum Friderico Imperatore: quē etiam tum Imperator cum Messanēse archiepiscopo Romā misit ad pontificē: ut reconciliationē & benedictionē pro eo impetrarēt. Pontifex mitior, ac debuit, indicta Imperatori mulcta auri ingentis, ad sumptū proximi belli, q̄d sui excitarūt, absoluit, reconciliauit, ac Imperatorē deinde Romanū, regēq; Sicilię restituit. Terrā etiam Imperator de Neapolitano regno amissam, noua inuestitura recepit.

## CA. III.

Interim uero in Saxonia, Otto Brūswickcēsis & Luneburgēsis princeps, agebat in carcere Zwerinēsiū comitū: Henrico aut. comite moriente, Guncelinus eius frater satis propendebat, potentem illum principē laxare sine precio: ut magnā apud illum gratiā iniret: Sed restitit dux Saxonie Albert<sup>9</sup>: qui in ei<sup>9</sup> captiuitate lucri partē habere rat<sup>9</sup>, nullo pacto laxari permisit, prius q̄ Hiddeacker ab Ottone illius dominio traderetur. Solutus uinculis, Otto multam a suis ministerialibus pertulit rebellionē: q̄ per lōgeuā captiuitatē in cōtemptum illis uenerat: cum & Magdeburgēsis, & Halberstadēsis pontifices, Imperatoris (ut ferunt) uolūtate, fouerēt rebelles. Hoc aut. erat illud tempus anni uicesimio octauo post milleducētos: cum rebus in Liuonia flaccescētib<sup>9</sup>, subita barbarorū incursione, arx Dunemūde capta, & omnes inibi religiosi uiri, nō paruo numero, sunt oppressi, martyriozq; pro Christo coronati. Quo etiā tēpore, ut dixim<sup>9</sup> papa Gregori<sup>9</sup> ueniēs Assisiū, in cōspectu maxime multitudinis, que deuotionis gratia eo cōfluxit, beatum Franciscū canonisauit: his usus uerbis: Ad laudem & gloriam omnipotētis dei patris & filij & spiritus sancti, & gloriosę uirginis Marię, & sanctorū apostolorū Petri & Pauli, & ad honorē ecclesię Romanę, beatissimū patrem Franciscum, quē dñs glorificauit in cœlis, debito in terris obsequio uenerātes, de consilio fratrum nostrorū & aliorū ecclesię p̄latorū, in catalogū decreuimus sanctorū adnotādū, & festū diē obitus eius celebrādū. Statim cardinales, Te deū laudam<sup>9</sup> incipiunt, & populi uoces laudes Christi excipiūt. Papa de solio descendit, & cum cardinalibus sanctū corpus de tumba leuauit. Sunt qui scribant Friderico Imperatori, cum in terra sancta esset, Solda



noq; uerba cōtulisset, Hierosolymā recuperauisse: quā, ut aiūt, Imperator in uigilia pasche nudis pedibus ingressus, in templo Christū adorauit, & Bethlehē Nazaretq; cum cæteris Galileæ opidis in deditiōē recepit, in Sicilia maturasse. Sed ea narratio apud me fidē nō habet, q̄ peregrini, qui tum ibi militabāt, nihil horū retulerint, nec a disertissimis authoribus ulla ei⁹ rei mentio est: quā procudubio, minima scribētes, non preterissent silentio: Hoc facile crediderim, Imperatorē sub cōductu Soldani loca sancta inuississe deuotionis gratia, sed in deditiōē recepisse quis credit? Per hoc autē tēpus Albertus Liuoniēsis episcop⁹: qui Rigā urbem prim⁹ communiuit, e seculo migravit, uicesimonono post milleducētos: & Bremēsis ecclesia, iure suo usa, magistrū Albertū Bremensem Scholasticū in epūm cōstituit: Sed Rigēses canonici aliū quēdam Nicolaum elegerūt: diuq; fuit altrinsecus, corā iudicibus impetratis a sede apostolica, disceptatum. Tandem papa Bremēsibus silentiū imposuit, pro sua (ut dicitur) uoluntate. Postea anno quadragesimosexto idē Albertus, a papa Innocētio, III. apud Lugdunū, ciuitatē Galliarū tūc agente, legatus in Prussia & Liouoniam est missus: & sequenti anno, defuncto Iohāne episcopo, residentiam obtinuit in sede Lubicēsi, per annos sex: demū factus archiepiscopus Rigēsis. Hoc etiā tēpore Adulph⁹ comes Holsatię, postq̄ terrā suā recuperauit, arcem firmauit ad Albim fluuiū prope Hāburgum, cui⁹ nulla hodie extant uestigia: eo crediderim in loco, quo ante illū rex Danię ibi fortalium erexit: Permanet loco nomen, ut urbs Nouauicus dicat: tunc extra urbē, nūc uelut in medio cōclusus: Tanta est facta urbi accessio. V.

Nnus erat tricesimusquintus post milleducētos, cum Imperator a Frideric⁹ tertiā duxit cōiugem, Anglię regis germanā, & mese Augusto nuptię celebrātur Moguntię: Ibi pater filiū suū Henricū regno destituit, q̄ grauius & implacabiliter patrē offendisset: eūq; in Calabriā misit asseruādum, unde nunq; redijt: Ibi quoq; Otto domin⁹ Brunswickcēsis & Lunenburgēsis dominiū omne suū posuit in manus Imperatoris: qui renouato titulo, ducatū inde erexit, quē inscribi iussit Brunswickcēsem, deq; illo Ottonē inuestiuit, primū eius tituli ducem: nec enim post tempora destituti aui sui Hērici Leonis, ullus erat ducat⁹ in Saxonia preter eū, quē destituto Henrico, memorato Bernard⁹ accepit, & ex eo nūc tenet filius Albertus. Otto iam dux renouata questione, in urbē Bremam, quam auus eius aliq̄n possedit, eam cingit obsidione: & extortis inde pecunijs, incēdijsq; multis factis, redijt: Arcē Ottersberge quidā ab ecclesia captā duci tradūt: Sed anno sequēti, facta inter epūm & ducē recōciliatione, quēdā feuda donātur ab ecclesia duci: & cōmuni utrinq; consensu, Horneborg & Ottersberg arces euertūtur: q̄ alterā teneret archiepiscop⁹: alterā uero dux, in alternū preiudiciū. Proximo anno beata Elisabeth, in Mersburgū trāslata est presente Imperatore, multisq; principibus, & infinita hominū multitudine. Per quā tēpora, cum a memoria I. Friderici, duraret ciuitatū Lūbardię colligātia, Imperator illā rūpere conat⁹, urbes ei⁹ ligē non cōpotes, sibi deuinxit: Mediolanū, Brixia, Mātua,



ac maior Romãdiolę pars, in his quę ultra Padũ ad nos sunt: Verona, Vicetia, Padua, & Taruisiũ Imperatori reluctatur, quib<sup>9</sup> urbs Veneta conspirauit: In Friderici partib<sup>9</sup> Cremonęses Bergomęsesq<sup>3</sup>, Parmęses, Regienses, Mutinęses, & in alpi<sup>9</sup> Tridentũ persistebat: cęterę urbes & opida Lombardię ac Romãdiolę, Marchięq<sup>3</sup> Taruisinę, pro uarietate fortunę fauebāt alternis. Cuncq<sup>3</sup> Imperator ex Germania magnũ duxisset exercitum, prima Verona, Ecelini, uiri nobilis opera, concessit Friderico: Inde Mantuanũ ingressus agrũ, opida minora cepit, diripuit, & incendit: & Cremonã circũsedens, nouę mensibus apud eam est moratus: ex qua cum esset motur<sup>9</sup>, obsidendã sibi Mãtuam cõminat<sup>9</sup>, flexit in itinere ad Vicentinos: qui ex improuiso circũuenti copijs, inierũt deditiõnis consiliũ. Ea<sup>3</sup>q<sup>3</sup> fret<sup>9</sup> occasione Frideric<sup>9</sup>, dum ultro, citroq<sup>3</sup>, cõmeant oratores: urbẽ dolo captã, solẽni kalendarũ Nouembriũ die, diripuit, atq<sup>3</sup> incendit: ad eã tantisper moratus, quoad populatur exercitus, deuasatq<sup>3</sup> Paduanũ propinquum agrũ: in Taruisinos duxit, circũsessamq<sup>3</sup> cepisset urbẽ, ni Patauinus, immisso milite, subuenisset. Dum autẽ in Taruisina obsidione agit, rescijt Henricũ filium, paterna abhominatũ in ecclesiã impietatẽ foedera, cum bello socijs Lombardis cõstituta habere: quorũ primores regni Germanię fuere suafores: Itaq<sup>3</sup> ueritus, ne ducẽti aduersus filiũ proceres populiq<sup>3</sup> Theutonũ aduersarẽtur, impudẽtia usus inaudita, pontificẽ per nũcios orauit: ut in filiũ maledictiõnẽ distringeret: Põtifex, ut uidetur, foederis ignar<sup>9</sup>, cõcessit literas apostolicas: quarũ uĩ regno subditi Alemãni patri, in filium paruerũt: Vnde factũ est: ut ante fili<sup>9</sup> in Apuliã relegat<sup>9</sup>, tũc a patre iubet (ut ferunt) interfici. Cruetum Imperiũ, quod suis uisceribus non parceret.

## CA. VI.

Ontifex autẽ de Friderici in Italiã reditu apparatusq<sup>3</sup> certior fact<sup>9</sup> p Gregoriũ Mõtelo<sup>9</sup>gũ sedis apostolicę protonotariũ ad illũ misit orans, obtestãsq<sup>3</sup>: ut si pacẽ ecclesiã, uel poti<sup>9</sup> Iesu Christi: si suam ipsius beneuolentiã, quę proximis dieb<sup>9</sup> in fauore aduersus filiũ, & uxoria dispelatione, testata fuerit, tãti faceret, quanti sane Christian<sup>9</sup> princeps facere deberet: cõstituta cum Lombardis ab auo suo foedera, quę Henricus pater inuiolata seruauerit impleret: Et cum assensum prestare Fridericus uideretur, misit põtifex unũ in breui post tres cardinales: qui re infecta, seu poti<sup>9</sup> exasperata, Viterbiũ sunt reuersi: Pontificem nanq<sup>3</sup> magis, q̃ Lũbardos Frideric<sup>9</sup> anhelabat deprimere. Priusq<sup>3</sup> autẽ cardinales Lũbardia discederẽt, Fridericus in Montẽclarũ duxit Brixianorũ opidũ, & expugnatũ, direptũq<sup>3</sup> incedit: Brixianos deinde, cum non posset trahere in suas partes, duxit in Mediolanęses, qui cum exercitu & impedimentis illi in itinere occurrerũt: pugnatũ est utrinq<sup>3</sup> animis ardētissimis, & spe neutrobicq<sup>3</sup> inferiore. Sed q̃primũ sanguinẽ effundi, cadẽtesq<sup>3</sup> utrinq<sup>3</sup> calcari ceñerẽt Mediolanęses, acie plurimũ sunt delapsi: quorũ exẽplo quoq<sup>3</sup> socij populi, uias in patriã ducẽtes, uel notas ingrediebãtur, uel stãtes in acie proximos ita interrogabant: ut uiderẽtur impendentem perniciẽm expauescere. Itaq<sup>3</sup>, quod plerũq<sup>3</sup> assolet, factum est: ut maior pars minorem,



exercitatioꝝ rudē suparet: melioresq; e Mediolanēsiū populo, & socioꝝ  
 rum auxilijs, quos pudor & uirt<sup>o</sup> in prelio cōtinuit, partim cecidere, par  
 tim ad Corrociū cōglobati, Friderico præsentī, exhortatīq; sese armis de  
 positīs permiserē: in qbus Venetiārū ducis fili<sup>o</sup>, Mediolanēsiū potestas, &  
 copiarū ductor primarius fuit: Nec cessit Friderico uictoria incruēta, tam  
 multis e suo exercitu interfec̄tis, uulneratīq;: ut potiundi Mediolani spe  
 posita, quę haudquaḡ tenuis apparebat, Cremonā redierit: unde Venetū  
 Pisas, & inde in Apuliā misit, ubi in uinculis perijt: Et sub ipsum uictorię  
 nunciū, Paduā allatū, non mediocriter se cōmouit Ecelin<sup>o</sup> urbis domin<sup>o</sup>,  
 in Azonē Estensem. Pontifex autē arma spiritalia distrinxit in Fridericū  
 excōmunicatione in illū ad diē ecenę Dñi promulgata, & omnib<sup>o</sup> iurisu  
 rādī religione solutis, qua Imperij, regniq; ratione, tenerent astricti: Cui<sup>o</sup>  
 rei nunciū, tertia die paschę ad iēs ecclesiā accēpit, cum Paduę apud Eceli  
 num ageret: Eius tñ rei fama Paduā totā prius puaserat. Iussit autē suarū  
 magistrū epistolārē, magna ut in illa etate facundia uirū, sermonē habere  
 ad populū, suis laudib<sup>o</sup>, suisq; de Ro. ecclesia, decq; Sūmo pōtifice meritis  
 redūdantē: & tñ exercitu, tum in palustrē Venetorū regionē ducere iusso,  
 ipse frēdens præcessit. Itum est in sancti Hilarij monasteriū, & terra omnis  
 Veneto subdita, Patauino cōtigua agro, uix sustinuit operientē se Roma  
 ni Imperatoris exercitū. Superueniēs interim a Venetijs cymbarū sagitta  
 rijs plenarū multitudo: quę aquas, sicut equites terrā, cōpleret, Fridericū  
 re infēcta redire cōpulit. Inde uero crescētib<sup>o</sup> per Italiā malis, tota in com  
 motione per tēpora Friderici permansit. CA. VII.

Axonia interim sub Ottone Brunswickcēsi, & Alberto Saxonie  
 s ducib<sup>o</sup> cōquieuit: Adolph<sup>o</sup> etiā comes Holsatię rebus bene ge  
 stis in prouincia, cum filiā suā Abel duci Sleswickcēsi nuptā tra  
 didisset, ipse cum uxore deuotionis gratia militatur<sup>o</sup>, se cōtulit in Liuonia  
 am cum expeditis. Hic prorsus locus aperit, non esse tertiū Adolphū, qui  
 regē Danię uicerit, quiq; in Liuoniā ad militiā sit p̄fectus: nam is hoc tē  
 pore, si uixit, non erat minor octogenario: cui<sup>o</sup> pater ad sexagesimumquar  
 tum fuit cęsus apud Demynū, cū ipse puer esset. Idem uero iste Adolph<sup>o</sup>  
 post duos annos reuersus, cum ageretur ann<sup>o</sup> Christi quadagesim<sup>o</sup> post  
 milleducētos, rebus in Holsatia ad bonū modū cōstitutis: Cum filij eius  
 duo, Iohānes, & Gerhard<sup>o</sup> studijs literarū Parisio inseruirēt, terti<sup>o</sup> Lude  
 rus admodū paruulus esset, administrationē terrę permisit Abel duci ge  
 nero suo, ipse ordinē Minorū ingreditur, diē Ipoliti in Hāburgo, cum du  
 ob<sup>o</sup> militarib<sup>o</sup> de Ghikow. Hic tum erat feruor in diuinā religionē apud  
 nobilitatē: Equidem nouitas rei plurimū inuitauit: Deferbuit enim cha  
 ritas in seculo: deferbuit in religionib<sup>o</sup> alijs approbatis: quo fuit conspe  
 ctior nou<sup>o</sup> ille in diuina religione calor. Ferunt eundē Adolphū, uoto se  
 astrinxisse, cū immineret hoc grāde preliū in Bornehouede: ut si uictoriā  
 parti suę pmitteret altissim<sup>o</sup>, redderet se fratrib<sup>o</sup> minoribus: Reb<sup>o</sup> q̄primū  
 in terra cōstitutis, uouit, & reddidit: Vbi sacrā uestem accēpit in laicatu  
 dño seruitur<sup>o</sup>: cœpit, ut erat, literis satis erudit<sup>o</sup> secū cogitare, si forte pos



set apostolica dispensatione ad sacros ordines peruenire: Eāq; cogitationē, magis, ac magis animo uoluēs, permittēte guardiano suo, iter inijt de more fratrum pedes, urbē Romā inuisere, simul & calētia loca de recētī memoria diui patris Frācis̄ci, in quib⁹ adorare dñm, maxima deuotionis pars fuit uisitare, Romā ueniēs, summo pœnitentiario omnē causam detexit de integro: quid in effusione sanguinis, dum prælīs interesset, egerit: patriā repetēs ditionē, & eam defendēs: rursus aduersus infideles in Liuania pugnās. Quę cum plane exposuisset, apostolicā supplex dispensationē petiuit, ut ad sacros ordines permetteretur. Erat tum in apostolica sede, III. Innocentius, summus ipse doctor: qui cōsilijs iurisperitorū non multū indigeret, ipse omnium peritissim⁹: perpēsa uiri nobilitate, & diuinę zelo religionis, simul etiā de cōmunionē sacri ordinis, quē tum gerebat, dispensationē prompt⁹ impēdit: ut sacros ordines, & sumeret: & ubi accepisset, etiā exqueretur: Quo impetrato, omnia se regna mūdi assequutū reputabat: Ita gaudio gaudēs tripudiabat, q̄ in sortē dñi admitteretur: subdiaconatū in urbe capiēs: sacra deinde diui Frācis̄ci loca inuisit, a fratrib⁹ qui tum locis preerāt perbenigne accept⁹: Hic inquit sanct⁹ orabat: hic stigmata uulnerū Christi promeruit: ibi uisionē uidit: illic alijs claruit miraculis. Hęc cum oculis suis omnia illustrasset, multū ubiq; lachrymat⁹, ualefacto fratribus in Holsatiā suā repedauit: Sacris deinde ordinib⁹ per sua tempora alijs susceptis, primū altaris ministeriū peregit in humillima capella: quā in profundissimo saltu fratres habuere, dum illac iter agerent, ibi orantes: Deinde publice Hāburgi in cōuētū fratrum suorū missam cūctis collachrymantib⁹ peregit: Virū in seculo aliquñ nominatissimū, nūc in abiectissima ueste mēdicantē: & ad altare, diuinū officiū celebrantē, mirati. Hęc est inquit mutatio dexterę excelsi. Quis enim alius ex tam glorioso milite seculi faceret tam humilē peditē Christi: Monasteriū sui ordinis ipse manibus multa molit⁹, in opido Kijl, ubi nūc requiescit, curauit erigere: Eleemosynas suorū quondā subditorū, humiliter poscens & accipiēs: Curauit quoq; ecclesiā, in terra Aldenburgensi, quę noua dicit, erigere, in honorē, Diui Antonij fratris sui ordinis: quibus rerū ignari, patrociniū deriuent ad Aegyptiū Antoniū. Cūq; multū sollicite laboraret in erectione dicti monasterij in opido Kijl, ibat hostiatim, lac in hydriam mēdicās: ut haberēt operarij, & fratres, quo inter laborādū per estū reficerent. Media iam platea, ubi declinare iter non poterat, ibat hydriā baiulans lacte plenā: & cū obuios habuisset filios sublimes in equis: comitū more secularium, passus est humanit⁹ aliquid, ut rubore cœperit pfundi: Sed ille infremuit, & robur mētis aduocās, cum adhuc in cōspectu essent filij, hydriā leuatā super caput euertit, sese totū a uertice lacte perfundēs, dixitq;: Infelix erubasti Christi pauperiem, baiulare lac in manibus, nunc, uel in capite ostende quid portaueris? Quis non iure miretur tātā humilitatem, patientiam, fortitudinem? Vixit autē in religione annis quatuordecim, peruenitq; ad annum Christi sexagesimumprimū, tumulatus sub lapide quadro in choro fratrum in opido memorato. Inde uero redeuntes exequamur, quę in



medio fuere tēpora sub Imperatore Friderico secundo. CA. VIII.  
 Imperator interim Fridericus a papa multis ex causis excōmuni-  
 catus, quas in bulla declarauit, diu permāsit, in sordib<sup>9</sup>. Explicui-  
 mus autē causas in Metropoli, & quid inde Impator cardinalib<sup>9</sup>  
 rescripserit. Pontifex uero sollicitauit archiepiscopos, & episcopos, ut Im-  
 peratorē excōmunicatum cunctis denūciarent: sed episcopi Theutonię ne  
 hoc fieret, supplicarūt, ueriti tyrannidē eius. In Francia autē, Anglia, & Da-  
 nia, denunciabatur sine timore: Quę res interim inualuit: ut cum Impera-  
 tor seuitię modum non poneret, crucē etiam in ipsum, quasi Christo perfu-  
 dum papa faceret p̄dicari. Inde etiam principes electores, ad aliū eius lo-  
 co surrogandū, cōmonuit pontifex: Sed diu resistere, expectantes, si forte  
 admonit<sup>9</sup> Fridericus resipisceret. Quo tempore maior etiā timor incubu-  
 it Christianismo de Tartaris gente Scythica: quę more ueterū nationum  
 finibus suis egressa, populatur prouincias, etiam Christianas. Nam diui-  
 sis agminibus, alij orientē, alij occidentē inuasere: qui Poloniam Russiāq<sup>3</sup>  
 oppugnātes, latissimos illos Sarmatię campos, quos usq<sup>3</sup> hodie tenent, oc-  
 cupauerunt. Cessere illis Poloni Russiq<sup>3</sup> de aridis cāpis, ubi nullę fruges, so-  
 la pecora ualent. Pastoralis enim populus Tartari, qui lac cōcretum, cum  
 sanguine potat equino: quod multo ante scripsit Virgili<sup>9</sup> de Gelonis: Sin-  
 gulare dei flagellum, de inundationib<sup>9</sup> populorū per terras, & quod a ue-  
 rustissimis temporibus corrigēdo orbi deus immisit. Imperator interim,  
 cum papa cōciliū p̄latorū euocasset, ad succurrendū terrę sanctę, reuoca-  
 tis cardinalib<sup>9</sup> de sua quęq<sup>3</sup> legatione, omnes uias, terra, mariq<sup>3</sup> occupauit  
 & itinerātes ad urbē, captos, p̄traxit in carcerē cardinales, episcopos, p̄-  
 latos, nobiles, doctos, cuiusq<sup>3</sup> generis, & ordinis, ab orbe Christiano ad-  
 summū pontificē missos oratores. Doluit Christianism<sup>9</sup> tātū esse uuln<sup>9</sup> in  
 uiscerib<sup>9</sup>, ab eo p̄sertim, qui tueri omnia susceperat, & sacramēto se ade-  
 git: cum interim Turci & Saraceni premerēt Christianos in terra sancta,  
 & Tartari noui hostes Polonis, Vngariq<sup>3</sup> imminerēt. Sed Imperator, nō  
 quieuit, partiū studia in Italia excitās, cum nascerētur noua illa nomina fa-  
 ctionū, quę in hodiernū usq<sup>3</sup> durāt: cum studiosi ecclesię Guelphi: Impa-  
 tori autē fauētes, Gibellini uocitent<sup>9</sup>; a germanis fratrib<sup>9</sup>, ut putāt, initia du-  
 cētes: q̄rū Guelph ecclesię: Gibel Impatori militabat. Sub qua de imo tar-  
 taro nata dissensione, Italicę ciuitates, per tot annos tumultuātes, miris cir-  
 cūuectionib<sup>9</sup>, & uertiginoso circuitu implicite, implacabili odio seuiūt in  
 inuicē: nesciētes quidnā ea in re insequant<sup>9</sup>. Nō modo enim signa bellica  
 habent aduersa, sed colores, terrę fructus, habit<sup>9</sup> corporū: ipse hominum  
 incessus, digitorū cōcrepitus, & oris hiatus, suam habuere partiū signifi-  
 cationem. Brixiani, Bergomensesq<sup>3</sup>, alliū, cuius apud eorū plebem frequens  
 est usus, quo scindas modo, plurimum a ratione partium existimāt inter-  
 esse: Auditumq<sup>3</sup> aliqñ est, fuisse in Bergomēsium montibus, qui aduenas  
 ex Calabria, Apulisue, aut Hetruscis, uiatores hospitio receptos, alliū, qđ  
 suo ipsius hospitis iudicio, in nucleos natura distinctos, diuidi oportuit,  
 gladio scindentes, tanq<sup>3</sup> diuersarū partiū interfecerint. CA. VIII.



Ridericus postq̄ suos ubiq̄ notos habuit: eorū qui aut diuersarū  
**f** censerentur partiū, qui neutris uellent cōsentire, expugnata opi-  
 da, locaq̄ populatus est, & diuersarū partiū patria pullos, omnes  
 in suam redegit potestatē: Nōnullos e uestigio interfici: quosdam effossis  
 oculis in Apuliā relegari: quosdam per diuersa cruciatuū genera ad mor-  
 tem usq̄ fecit laniari. Et Pisani interea presentia Imperatoris animati, tan-  
 to fauore animis tumefacti, nihil eque annisi sunt, q̄ ut Genuenses aliqua  
 insigni clade afficerent. Armauerūt classē triremiū ultra centū: adeo eti-  
 am milite ex Friderici copijs sumpto refertam: ut & celeritati pondus, &  
 pugnātib⁹ obfuerit pressura. Sed hoc tum inter se Itali, Frideric⁹ aut pon-  
 tificē, & ecclesiā fatigabat: crucesignati in ipsum, aliqñ se opponūt uenien-  
 ti: properanti nanq̄ etiā, ut portas murosq̄ urbis Romę perrūperet, am-  
 plissimo exercitū, crucesignata cohors comin⁹ est cōgressa: Ad cui⁹ con-  
 spectū, adeo territ⁹, adeo in furorē uesaniāq̄ est cōmotus: ut captos ad se  
 uiuos perducī crucesignatos, in prima ipse pugnās acie, exclamauerit: In-  
 de perductos ad se Romanos, partim quaternis ad crucis formā perfodit  
 uulnerib⁹, partim caput in crucis modū quadrifariā scidit, partim fronte  
 eadem ferro cruce reddidit insignitos: Clericos uero detonsam in uertice  
 coronā, ferro cesim, in crucē uulneratā (ut dicebat) iussit ornari: quorum  
 unus inflictū uuln⁹ nimis patienter tolerare uisus, in palearū cumulū, fu-  
 niculo est pertract⁹: & cum benedicere, ac laudare Deū perseueraret, igni  
 supposito est cremat⁹. Eam cum uidisset Frideric⁹ populi Romani cōstā-  
 tiā, tertio q̄ aduenerat die, moerēs, frendēsq̄, & omnia urēs, deuastrāsq̄ in  
 itinere obuia, trāsijt in Cāpaniā: unde breui post duxit Beneuentū: quā  
 urbē, partim dolo, partim ui captā direptāq̄, dimisit moeni b⁹ imunitā: Et  
 in Picentes delat⁹, Ascalim obsedit: in cui⁹ fortiter resistētis agro, uastitas  
 est magna cōmissa: Inde in Romādiolos ducere cupiēs, Aetiū filiū, Sardi-  
 nię regē, agitādis sibi de Piceno aduersantib⁹, subigēdisq̄, dimisit: A quo  
 adolescente, patri similimo, direptiones ubiq̄, incendia, & uastitates, sunt  
 cōmissę: ut quicquid resistere est ausum, ad calamitatē sit maximā perdu-  
 ctū: Cum tñ mirę sint, & raro alias audite crudelitates, quas per id tēpus  
 Frideric⁹ exercuit in legatos, per regnū Sicilię, ecclesiasticos: qui multos  
 archiepiscopos, episcoposq̄, partim occiderit, partim carcere tenuerit, par-  
 tim relegauerit: in quibus Cataniēsis fuit episcopus, a quo ille ab infantia  
 fuerat educatus.

CA. X.

Vm interea pōtifici satis, supraq̄, esset, eius cauenti insidias, rem  
**c** ecclesiasticā reformare: Eo enim tempore decreuit pontifex, Sal-  
 ue regina: certis diuine rei horis addi, campanasq̄ ad eucharistie  
 cōfectionē, & laudes uirginis dei genitricis, speciali oratione in matuti-  
 nalib⁹ celebrari: qb⁹ ecclesiasticis institutis, rerūq̄ suarū saluti necessarijs,  
 fuit intēt⁹: Nam Iacobū Columnā Prenestinū episcopū cardinalē, in Frā-  
 ciam: & Ottonē Mōtifferratēsem marchionū genere oriūdū, in Angliā,  
 misit oratores, presidia afflictis ecclesię reb⁹ oraturos: Ea q̄ dū curat pōti-  
 fex, Friderici rem in Sicilia administrātes, in nullū sacrū locū magis seque-



runt, quæ in monasteriū Cassinēse, diui Benedicti: aurea cuius, & argentea uasa fregerunt: quæ Fridericus conflata redegit in nummos: & monachis inde uis, ac conuictio, deturbatis, satellites, sunt in habitationem, ruinamque precepti: & quod impietatem auget, Saracenos adeo fouit Fridericus: ut eos mercede conductos, magis quam ceteros Christianos in militia charos habere sit uisus: preterque arma tractantes, multos ex ea barbarie amplis per Italiā, & Siciliā honoribus & magistratibus euexit. Eiusque gentis amore in Christianos usque adeo est debacchatus, ut Luceriā Apulię ciuitatem, eiectis populariter Christianis, Saracenis dederit habitandam: cuius facti memoria inde ad posterum peruenit, quod diu Luceria Saracenorum sit appellata. Quacumque autem ratione sit factum, pietate in Lucerinum episcopum, uir alioqui scelestus est usus: quem cum Christianis duodecim permisit episcopium inhabitare: Sed legem in regione promulgauit, qua Saracenos adeo uoluit saluos esse: ut contententes cum illis, impune occiderentur: ceterorum autem Saracenorum questio, si captus non esset, qui uim attulerat, in uicinis regionis populos haberetur: quæ eris summa, ac totidem capitum supplicio puniretur. Quin etiam alia impietate atque infamia, ut Saraceno non magis sibi militanti, quam in Africa agenti commodaret, est usus: qui forma prestantiores per Siciliā mulieres, & suam Italię regnum concupitas uirgines, a parentum sinu, matronasque, a maritorum complexu rapi, & passus fuerit, & curauerit. Tunetis Africę regis fratrem, baptisari uolentem Panhormi, prohibuit: Eadem ratione tentum, ne Romam ad pontificem accederet. Creuit Friderici pertinacia: & interim Gregorio defuncto Celestinus senex sufficitur: quo intra uicesimum diem moriente, cardinales qui in uinculis erant protestantur, ne se absentibus fieret electio: quæ res uacationem prestitit sedis apostolicę per menses uiginti: Cum periculum esset, ne Fridericus omnia perturbans, urbem Romam, capite carentem, caperet: Fauentiam diu obsessam accepit deditam: Inde in Bononiam agmina conuertit: Studio literarum eam priuauit, quod tum primum est Paduam translatum: Et cum potiri urbe non speraret, peruastato agro, duxit in Mutinenses, atque Regienses: Nec diu apud eos moratus, sola agrorum uastitate contentus, abiit: presertim cum properaret ducere in Parmenses, a quorum nonnullis Placentinorum tradende ei urbis spes erat oblata. CA. XI.

Ecundus iam annus fluxerat late in Fridericum excommunicationis: quo in tempore sedis apostolicę nulla, aut tenuis, erat authoritas, aut minima fuit potestas, Gregorio ad postremos sui pontificatus annos, uarijs afflictio persecutionibus, & sede ipsa postmodum per tantum temporis uacante. Qua tempestate, Balduinus Imperator Constantinopolitanus, & ceteri Latini, in Romania agentes, meliora queque amiserunt: adeo ut de retinenda Constantinopoli desperarent: quam sæpe apparuit in Grecorum potestatem reditura, nisi proprio Veneti impendio succurrissent: Non erat apud eos obscurum auxilia Christianis frustra expectari, aut peti posse, quibus mittendis Romani pontificis deesset, & opera & authoritas. Dedit itaque Balduino, sicut plerisque laborantibus, ingenium necessitas, qui Raimundo comiti Tolosano sociatus, in Italiā est delatus, primumque sicut debue-



rant, ipsi principes adierunt Fridericum: Is enim Parmam urbem a factione suarum partium introductus, aduersarios numero plures, quam sui erant, eiecit: hisque populariter Placetiam commearunt. Impetrarunt uero Imperator & Raimundus, a Friderico cardinales, prelatosque, Amalphitano carcere liberari, fore polliciti: ut illis ad collegium perductis, ad optatissimam pontificis electionem ueniretur: cum quo ipsi coram Imperii, & ipsius Friderici iurium, & solide pacis, haberent exactissimam rationem: Venientibus inde Romam Balduino, & Raimundo, quicquid in urbe fuit, cardinalium, prelatorum, curialium, atque Romanorum, obuium prodijt: Et quia missus Amalphim Friderici nuncius precesserat, tertio principis Constantinopolitani in urbem aduentus die, subito rumor urbem peruasit, liberatos cardinales, Anagninam peruenisse: Vnde non magis ex composito, collegium eo accessit, quam effusam omnem curiam, & Romanos primarios ciues est sequutum. Quo cum Balduinus Raimundusque accessissent, ilico de electione agi ceptum: que Iunio mense, quadragesimo quarto post milleducentos, apud sanctam Mariam basilicam est celebrata: Et Sinibaldus sancti Laurentij in Lucina presbyter Cardinalis, Fiscea comitis Lauanig Genuensium gente, in III. Innocentium est creatus. Placuisse ferunt Friderici nuncijs apud Balduinum Imperatorem agentibus eius uiri assumptionem, Friderico, omnium eius collegij, & curie amicissimi: certatimque Parmam dimissi sunt equites acceleraturi: a quibus leto Fridericus nuncio afficeretur. Is autem mentis sue conscius, fertur ex composito respondisse: bonum se amicum cardinalem, in acerrimum hostem Romanum pontificem permutasse. Ab Anagnina in urbem, ut est reditum, de pace agi placuit: que cura Imperatorem Balduinum & Tolosanum comitem, eque ac ipsum pontificem cupientissimum totos menses quatuor, die, noctumque exercuit, Friderici oratoribus, nunciisque, per dies uariis, & nulli sat formulę, nulli oblate conditioni, sine scrupulo adquietibus: Et rescijt interea pontifex Fridericum in eius caput cum Romanis ciuibus machinari.

## CA. XII.

Vius quidem machinationis ea erat ratio constituta: ut accedens Ciuitatem castellanam pontifex, Fridericum ad se uenturum expectaturus, in itinere caperetur: Quare ueritus pontifex, ne si petitas negaret conditiones, coniurati ad facinus in ipsa urbe prosilirent: & petite pacis conditioni, uerbo assensus, & diem sui accessus paucillam remotiorem ex formula constituit. Interea petitas a Genua triremes, ad Centumcellensem portum applicuisse certior factus, noctu a dequitas, ad illas delatus est: & nauigans Genuam incolumis peruenit: ubi periculosissimam incidit ualitudinem: ex qua cum conualuisset, ad Philippum regem in Franciam se contulit: Ingressum Rhodano amne aduerso, Francie regnum, pontificem Innocentium rex summa ueneratione excipere curauit, deducique Lugdunum: qua in urbe cum concilium celebrare pontifex constituisset, sue primum consuluit honestati: Quoties enim sermonem ad populum, homeliamque habuit: quod uno quoque solenni die fuit, Fridericum alta in clamauit uoce, illum admonens, ut ad ea respondeat, que aduersum se pro iuribus ecclesie consequendis habeat, Lugdunum se conferret: futurum protestatur: ut si non accessisset, satisque postu-



latis fecisset, ipse patrū uetere instituto, cōciliū cōuocaret. Cūq; aliquot elapsis mēsis, nil ab illo responsionis haberetur, accersiti sunt ad conciliū patres, de iure, & cōsuetudine aduocādi: inchoauerat tūc sext<sup>o</sup> quadagesim<sup>o</sup> post milleducētos ann<sup>o</sup>: cōuenerāt uero maxima ex parte conciliū initari: cum Fridericus Thadēū Sinuessanū iurecōsultum, & quidem prestātissimū, misit oratorē, omnia, ut postea cōstitit, disturbaturū: Cuius legationis apparēs summa, & quā prē se tulit, ea erat: Fridericū de re sua, deq; omni iusticia, coram patribus dicturū, breui affuturū: quē expectandum, & rogabat, & de iuris pōtificij rigore, cum aduersantib<sup>us</sup> cōtēdebat: Nec morā graūiter pontifex patresq; ferebāt, quousq; rescitum est Fridericum Parmē agentē, id maxime moliri enitē: ut Brixianos, Mediolanē sesq; bello diu meditato paratissimus inuaderet. Erant pontifici in Parmā urbe cōsanguinei, & affines multi nobiles in regione primarij: quorū salutis ratione, dum fuit cardinalis, amicitia cum Friderico seruauit: Eos nunc pōtifex clam admonitos, iussit uel nudos, Placētia cōmigrare: Quod q̄ primū est factū, sentētiā pōtifex in Fridericū excōmunicationis, depositionis, priuationisq; pronūciauit: omnib<sup>us</sup> iuramēto absolutis, quo illi tenerentur: & potestate electorib<sup>us</sup> attributa, nouū, quē uellent, principē deligendi. Ad eam nūciationē, iracūdia, cuius erat impotēs Fridericus, adeo excanduit: ut profugorū pōtificis necessariorū edes Parmē, & uillas rure speciosissimas, funditus euerteret. Paulopost, a quodā, ut creditū est, multa in pōtificis oppressione pollicēte suasus, Lugdunū accedere proposuit, mouitq; Parma, comitatū ducēs, non armatorū magis, q̄ togatorū: qualem, quantūq; post stantis Romani Imperij tempore, nullus, aut domi habuerit, aut in itinere duxerit Imperator. Lombardie autē, & rerū Italię administrationē Hencio filio, regi Sardinie cōmisit: ea iniūcta conditione: ut sese apud Parmā cōtinens, quęcūq; ingruerēt remotius agenda, per legatos, ministrosq; curaret: Iāq; Taurinū Frideric<sup>o</sup> attigerat, cum Hencium pepulere Cremonenses: ut oblata Quinciani Brixianorū opidi, furto, aut prima oppugnatione, capiēdi occasione, per suam ipsius solitā celeritatem, diligentiaq; uteretur: Sed illo haud quā impigriores fuere Parmēses patria extorres, qui Placētiorū allata populariter ope freti, ad recipiendam patriā sunt ingressi. Inerat Parmē p̄tor Henric<sup>o</sup> Aretinus: cui dicēdo iuri, a Friderico pridem imposito, Hencius in Brixianos ductur<sup>us</sup>, urbis p̄sidijsq; regimen demādaauerat: Iscq; a factionis Imperatorie Parmēsis impulsus, structa acie extorribus ad Tarū obujs cominus est cōgressus: & p̄liū hincinde, uirib<sup>us</sup> odio maiore, cōmissum est: in quo Hēric<sup>o</sup> P̄tor, & p̄sidijs primores sunt interfecti. Parmēsiū autē Friderico studētū, non magna magis, q̄ crudelissima cedes commissa fuit, minimosq; postea negocio, extorres, in patriam sunt reducti.

CA. XIII.

i Ngressum iam alpes Fridericū petendi concilij, quod Lugdunū agebatur, gratia, auditus Parmē casus, ad reditum traxit: futurū tantū existimauit: ut eo in Gallijs remotissimo, Parmensū, si incolumes māfissent, exēplo, multi de Italia rebellarēt: ususcq; est conatu, cæ



teris antehac omnibus maiore, copijs undiq; contrahendis. Venit enim, cum omnibus Marchie Taruisanę neruis Ecelinus: Aduenere ex Sicilia Apuliaq; Saraceni: & milliũ sexaginta copijs Parma est cincta. Præuenere aut cõsilio, & prudẽtia, frementẽ Fridericũ, etiã priusq; Taurino mouere posset, Gregorius Mõtelõgus, apostolicę sedis in Lombardia legatus, quẽ Innocenti<sup>9</sup> pontifex Aquilegiensi patriarchatu ornatũ, apud Mediolanẽses Placẽtinoscq; iussit permanere: Eo curante, hinc Placẽtini, Mediolanenses: inde Bononiẽses, Ferrariẽses, Regini, Mutinẽses pręsidia imiserant Parmã celerrima: ut Fridericus illorũ eruptionib<sup>9</sup>, pene quotidianis, agitatur, castra remotius fuerit cõmunire coactus: Quę quidẽ castra, in magnum circuitũ, fossa, ualloq; primũ casu, & præter intentionẽ munitissima, Frideric<sup>9</sup> in urbẽ edificata, relinquere cõstituit: ut Parma, q̄ primũ caperetur, funditus diruta, hæc in eius locum suffecta maneret: nomẽq; nouę urbi Victorię fuit inditum: Et tutelaris sanctus, de more Christiano martyr Victor, in basilica cathedrali est nũcupatus: Victoriniq; in ea urbe moneata fuere dicti: Cõtinuatũ est postea duos ferme annos bellũ atrox, uariũ umq; & Lũbardię, ac omniũ Italię pniciosissimũ: omnib<sup>9</sup>, quos per Italiã partium Gibellinę, & Guelphę labes infecerat, auxilia, non magis militũ, q̄ pecuniarũ, odio partiũ, utrinq; cõtribuentib<sup>9</sup>. Et fuit urbs Victoria, uariogentiũ, & rerũ inusitatarũ cõmercio, ac multitudine frequẽtata: q̄ per singulos fere dies, ex Africa, Mauritania, Asia, Aegypto noui homines, noua ueste, uouis moribus sunt uisi. Animalia etiam uidit urbs Victoria, quę post theatrales, stãtis Romani Imperij ludos, Italia non uiderat: Elephantes, dromedarios, pãtheras, leones, pardos, lynces, & ursos albos: Cũ canes tũc uisi, hinc magnitudine uisucq; horribili, inde extrema pusillitate ferũtur: Aues quoq; & rapaces, & cicures, Fridericus curauit, præter usitatatas in Italia multas: in quis falcones, chilonescq; astures, & grifalci albi, & quod eam decuit maiestatem immensã magnitudinis barbati bubones fuere cõspicui. Contraxitq; eo Frideric<sup>9</sup>, habitas prius, & tunc primũ captas, speciosissimas mulieres: quib<sup>9</sup> a spadonũ grege custoditis, uiridaria, uineas, hortos, & cõsitiones cum uillis apud Victoriã urbẽ lautissime procurabat. Qua tẽpestate, dum Tartari suis locis, & Grossoni Arabes Hierosolymã uastãt, papa expeditionẽ molit in Asiam: Fridericus apud Parmam desidet: res Germanię erãt inquietissime. Nam electores Imperij, factę de Friderico priuationi innixi, Landgrauũ Turingię, Romanorũ regem designarãt, cognomẽto Rãspen. Hic iuxta Herbipolim in Ascensione dñica, a Moguntino, & Coloniẽsi archiepiscopis, & quibusdã principib<sup>9</sup> in regem assumitur: & subito crux a Moguntino predicatur: & a proceribus multis expeditio in terram sanctam cum cruce assumitur. XIII.

Enric<sup>9</sup> Turingię landgrauius, aduersus Fridericũ electus, anno sexto & quadragesimo post milleducentos, apud Frãckfordiam anno proximo curiã indixit: Sed Conradus Friderici fili<sup>9</sup>, quem pater post extinctum Henricum cõstituit regem per Germaniã sub se regnaturũ, filius Iole, quę hereditatẽ afferebat patri ac filio, ut reges Hiero-



Iolyomorū dicerētur: is collecto exercitu Henrico Landgrauio, iam recens  
 electo, occurrit: cum ad indictum ferretur cōuentum: collataq; manu su-  
 perior factus Cōradus, copias Henrici dispulit, disiecit, & dissipauit: mul-  
 tis capitaneis, ac nobilibus, de exercitu captis. Cœperunt deinde, quib<sup>9</sup> ea  
 displicuit electio, cōtemnere Henricū, & irridentes, dicere regem clerico-  
 rum. Papa tamē omnes principes Alemānię, per legatos sollicitauit: ut Fri-  
 derico, & Conrado derelictis, Henrico parerent electo. Feruntur & literę  
 tum exisse ab Soldano ad summū pontificē, quarę exemplar in Metropoli  
 posuimus: cum tanto in Fridericū papa ferret animo & feruore: ut illi non  
 modo Christianos, uerum etiā infideles principes auerteret. Fridericus  
 interea in obsidione Parmę, in noua ciuitate Victoria, securum se obside-  
 re arbitratus, didicit, quid sit hostē per incuriam cōtemnere. Postq̄ enim  
 uī expugnandę spem abiicit, & fame illā in deditiōnē cogere est adnixus,  
 multa truculentissime sunt cōmissa: Captos nanq; diuersarę partiū Regi-  
 nenses, Mutinenses, Placentinos, Bononienses, atq; Hetruscos, ante urbis  
 Parmę portas promuraliaq; truncari, lanariq; & balistis maiorib<sup>9</sup>, in ur-  
 bem semiuiuos proijci curauit: nec a muliercularū pudore est tēperatum,  
 si quādo pauperule in agrum delatę, Saracenorę, & Friderici satellitū ma-  
 nus inciderent. Tandē anno obsidionis secundo prope exacto, Gregori<sup>9</sup>  
 Mōtelongus legatus, & Philippus Vicedñs Placentinus ciuis, Lumbar-  
 dorū presidio præfectus, oblata, quā diu expectauerāt, occasione, sunt usi:  
 Sagittarij Germani, & Saraceni in magnū coacti numerū, ad Parmę por-  
 tas, fossasq; cōglobati sunt: id maxime adnixi, ut cōgredi ausos, aut si nul-  
 li aperuissent, stātes in propugnaculis q̄ plurimos uulnerarēt. Tum legat<sup>9</sup>  
 præfectusq; structis in urbe ordinibus, quāta maxime possunt celeritate,  
 erumpunt: nulla conficiendi sagittarijs, quod facile erat, mora adhibita: Id  
 enim solum, quod constituerāt, adnitebātur: ut urbem Victoriā ex impro-  
 uiso adorirentur: & in ea securitate, quā Friderici potētatus, & simul ob-  
 fessorum Parmę, credita debilitas, iam diu præstiterant, uiam, quę a castris  
 in urbem recta lataq; ducebat, ociosi milites Friderici inermes deambu-  
 lando cōpleuerāt, Friderici exemplo, quē, qui interfuit scortorę gregi, lasci-  
 uientem tunc per nemora, colluisse affirmat. Ortus tamen a sagittarijs ad  
 prima eruptionis signa clamor, in uiam subito, portāq; relatus: quē accē-  
 pta a furente uulnera, morientiuq; gemitus, & fugientiu trepidatio, inge-  
 minarunt, cōuersus ad urbis Victorię portā q̄ frequētissimus fuerat. Sed  
 inermes, uisendi studio se inculcātes, hostem aduentare furentē, sanguino  
 lētumq; cōspicati: dum arma arripere properāt, portā reliquere hostibus  
 indefensam, & confugiētī sagittariorę, aliorūq; inermiu, immixtus globo  
 hostis, eā ardenti animo tenuit occupatā. Nec mora, in omnes ad eā per-  
 ducentes uias, & uicos, pugnari truculentissime ceptum erat: cum Fride-  
 ricus, altero super alterū, portę occupationē, & hostē urbe Victoria poti-  
 tum, nunciāte, unicā in fuga spem salutis arripuit: Qui præter alia accepta  
 cladis damna, præter dedec<sup>9</sup> & ignominiā, aurea quoq; & argentea, ac pe-  
 ne maiora, q̄ Imperatoria, perdidit ornamenta: In quis corona fuit mirabi-



lis preciosissimaq; iaspidū ornatu: Eam enim pondere, ac forma, maiusculam, q̄ que capitis de Imperatorio nostri temporis more gestamen est, ad diuitiarū, quas certe maximas habuit ostentationē, in cubili semper cōspiciendā habebat. Ditatus tanta pręda, quā particulatim referre operosum fuerit, ecclesiasticorū exercit⁹, Victorię urbē gloriose deuictā, solo equauit: nulla re magis alia damnandus, q̄ q̄ in humani sanguinis, non magis barbari, q̄ Italici effusione modum excessit. CA. XV.

Vo tempore, cum Iohannes, & Gerhardus, Holsatię comites, filij Adolphi, iam fratris minoris, de studio Parisiēsi, cui iam supra bienniū incubuerāt, nō modico suorū desyderio expectati, reuertentur incolumes, die Iouis, que fuit octaua Frācis, cum maximo cleri ac populi, tripudio sunt recepti. Terrā quidē in tumultu, sub bellicis motibus inuenerāt, regi Danię Erico, fratrem suum Abel, qui eam defenderet, impugnāte. Anno deinde proximo, Guncelinus Zwerini comes, & dñi Wandalię, qui tum regi militarunt, aduersus Iohannē Holsatię comitem exhibāt in pugnam, peruenerūtq; in Todeslo (limes tum hic erat Holsatię, atq; reliquę Wandalię) ubi comes ad tutandos fines suę ditionis, presidium militum collocauerat. Sed fortiores uenerāt hostes, q̄ possent a paucis ibi ad custodiam cōstitutis militibus repelli. Capto ab hostibus opidulo, quosdā etiā ex Holsatis defensorib⁹ intercipiūt: nōnullos pertinacius resistentes cędunt: alios fuga sibi cōsules abigunt. Fratres ipsi Holsatiā & paternā omnē ditionē administraturi, in eam uenere sententiā: ut hereditatem partirentur, q̄n cōmunib⁹ auspicijs gubernare non poterāt. Euenitq; illis, quod solet de gubernatione dissidentib⁹: ut minime cōmuni cōsilio in omnibus agerēt. Igitur partitione facta, Iohannes natus maior Wagriam (ea est ditio ex Wandalis olim capta) Gerhardus iunior, uelut paternam domū accepit Holsatiā, Stormariamq;. In Wagria aut pro magna parte pulsus & cęsis Wādalis, Adolphus secundus, Westphalos, Phrisios Hollādinos, Traiectēses: quod suo loco dixim⁹, collocauit. Ea cōplectitur Aldenburgū, Lutkenburgū, Nyestadiū, usq; in Trauenā: Inde Todeslo, Zegeberg, Plone, & quicquid mediū heret. Stormaria, a Stora flumine, ad Bilenā in orientē porrigitur: ab aquilone Wagriā: ab occidente Holsatiam: a meridie Stormariā. Ea cōplectit, Reynoldesborg, Nyemunster, Itzeho: & quicquid mediū est, usq; ad Wagriā & Stormariā. Stormaria uero insigne & uetus opidū Hamburgū habet: ab olim quidē angustum nunc tribus, q̄ initio partibus magis amplificatū, & opibus non in postremis. Sed hac etiā, quā nūc scribim⁹, etate, sola diui Petri parrochia urbem faciēbat: cętera accessere per tēpora, palustribus locis ad Albim iacto fundamento firmatis, ut superedificaretur. Ea est diuę Katherinę portio. Ab occiduo uero, prolatatis muris, includi cępit non minima pars urbis, que diuū Nicolaū habet tutelarē patronū. Nouissima accessit Iacobi ad orientem porrecta parrochia. Gerhard⁹ iniquā rat⁹ partitionē fratri cępit inuidere, q̄ lōge uberiorē sua accepisset ditionē: Quest⁹ est amicis, cum per fraternā cōmonitionē nihil impetraret: peruenitq; dissensio in apertū bel-



lum: ut Gerhardus ope Alberti ducis Saxonie, ac Lubicensiū, arma extulerit in fratrem: obsidens opidum Kilonense, de quo potissimū contentio uidebatur: quod ipsum Iohānes teneret, cum potius Holsatie deputandū uideretur. Sed nihil ibi per arma proficiūt, reuertūturque sine fructu. Hēricus interea Romanorū rex electus, cum anno quadragesimo septimo finē uiuendi fecisset, papa Innocenti⁹ non cessauit Friderico nouū hostē opponere: misitque in Alemaniā legatū Petrum Caputiū cardinalē diaconū ad Velabrum: qui euocatis principibus electoribus, iuxta Coloniā p̄fecit ut Wilhelmus comes Holladię, uir impiger ad arma, rex Romanorū eligeret. XVI.

Ilhelmus Hollandię comes in Nussia rex Romanorū declarat:

W Aderat inter multos principes, prelatos, & nobiles, Iohānes comes Holsatie, & ab rege nouo pro more, cum multis alijs, cingulo militari decoratur: ut auratus inde miles uocaret, & esset. Quo tēpore, cum in ecclesia multę pullularēt hęreses, perniciosissima quędam surrexit in Sueuia: quę in summū pontificem, & cardinales, os aperuit, grauissime blasphemās, Friderici Imperatoris, & Cōradi filij causam iustificās. Multi in eam sentinā fluxere errores. Audebant dicere apud summū pontificem nullā residere authoritatē, neque cardinales, & episcopos: quod omnes una labe symonię macularent, quod tenere a Christo potestatis: quod sacerdotes in mortali cōstituti, neque ligaret neque solueret, neque cōsecraret: quod nemo in orbe Christiano interdiceret possit diuinis officijs: quod sine discrimine, ea audirent, & celebraretur impune. Et in sine suę predicationis: indulgentiam inquit, quam annūciamus, non a papa cōfictam, non a prelati compositam, sed ex deo omnipotēti uobis irrogam⁹. Conradus rex cum hostueretur predicatorum, ipse pene incidit capitis periculum. Nam docti undique uiri, aduersus ista tam friuola, & rustica dogmata, cōtendentes: effecerunt, ut omnis nobilitas Cōradum desereret: ipseque cogeret clam egredi de prouincia. Interim Wilhelmus cōtenderat ad suā coronationem: sed Aquēsis urbs ita Friderico inherbat: ut non permetteret Wilhelmo primam ibi de more accipere coronā. Crucesignati in hereticos, oppugnauerunt eam urbem, ut cōpelleretur admittere principes solennia coronationis peracturos. Inde progrediens rex, ripā Reni legit, Impij prędia in suā accipiēs potestatem. Sed cum aliquātā ibi morā facerēt, nec essent abūdi cōmetus, quibus regiā suā sustineret, magnificentiamque dignā Imperio impleverat: in Hollandiā suā est regressus, Inde tñ proximo reuersus anno, cum auctis uiribus incederet plura quę ante Imperij sibi iura uendicauit. XVII.

I Nterea Iohannes Holsatie comes, cum rex Danię Ericus fratres suos insectaret, pro Abel duce Sleswici, sororio suo, arma sumebat in regem, fratresque Gerhardū uocabat in cōmunionem belli: adunatis uiribus, & auctis, per Bremensem archiepiscopū. Dum autē illi magnis itineribus, ingentique apparatu, uenissent in Iutiam, rex cum fratre iam in gratiā redisse uidebatur: nec poterant, nec uolebāt, qui armati uenerant, fratribus iam unū sentientibus, se interponere: unde pacatū agmen reduxerunt. Sed anno deinde sequenti, cum recruidisset bellum inter fratres,



nihil moratus Iohānes comes, iterum amicos ad arma uocabat. Archiepiscopus Bremensis, & Simon Padeburnensis electus auxiliaria illi facile arma mittebāt, procinctusq; mouebat in Daniā. Obstitit illi proprijs in finibus arx Reinoldesborg; quę ueteri memoria semper erat iuris Holsatici: sed auus Iohannis Adolphus, cum a rege Kanuto premeretur, nec aliter manibus eius elabi posse uideret; quod suo loco dixim⁹: arcē regi cōsignauit: eamq; rex & magis cōmuniuit, & uiris fortibus infessam iussit custodiri. Tum uero Iohānes cum cōmilitonib⁹ acriter, animoseq; coepit impugnare. Sed cum interea rex Ericus factione fratris Abel (quod in Daniā diximus) interemptus nūciaretur; ipseq; Abel sororius comitū ad coronam uocaretur, proficiscereturq; & coronaretur, facile reliquit Iohānes coeptā oppugnationē, cūctis iam stantib⁹ ad nutū sororij ei⁹, pro quo ipse cū amicis in regē Danię arma sumpsisset. Wilhelm⁹ autē Romanorū rex, iam magis, ac magis in regno proficiens, affinitatē principū institit inire, ductaq; uxore filia Ottonis ducis Brunswickensis. Ea solēnitas Brunswici peragebāt in palatio Leonis, ipsa nuptiali nocte, quę fuit proxima diui Pauli cōuersioni, graue in palatio incendiū exorīt, cum omnes qui essent se permisissent, incuria ministroꝝ: qui paleis, fœnoq; ignem incaute miscuerunt: pene rex & regina sunt exusti; uix nudi extracti, periculū euaserunt: regina ducente regem uiarū non cōscium. Sartores qui incēdio causam incauti prębuerunt, primi sunt exusti, perierūtq; miserabiliter per imprudentiam.

## CA. XVIII.

Rideric⁹ autē Imperator, amissa Victoria noua urbe, cum multa, f ut diximus, supellectile, & armis, in Cremonēsem agrū de fuga se cōtulit: nec Cremonā rogatus accedere est ausus: maxime ueritus, quod facillime cōtingere potuit: ne populus tanta clade, eius lasciuia atq; imprudētia afflictus, pœnas ab eo suppliciuq; sumeret. Cremonēsis enim militię flos cum carrotis in urbe Victoria amissus, & odio partiū, in primores quosq; sequitū erat. Reparauit tñ breui exercitū Frideric⁹, & in Placentinos ducēs, monasteriū sanctę Columbe secus Doninū opidum demolitus est: Inde mouēs in Hetruriā, Henciū filium cum parte copiarū in Fauentiā, Rauēnatūq; puinciā, ut in potestate, fideq; cōtineret, ire disposuit, iussitq;. Hetruria pene tota, præter Florētiam, magis illi subdita, q̄ partes sequi uidebatur: Marchia quoq; Anconitana illi parebat: nihil autem magis cupiebat q̄ exulcerati apud Parmā animi dolorē in opprimenda Florentia euomere: nec magni fecisset Gibellinā partē suā, una perdere quę longe minor erat: Quod sciens pars utraq; portas illi clausit: Oppugnās tñ obtinuit, ut pars sua eiectis aduersarijs dominaret. Quod cum fieret, magna pars nobilitatis ad quosdam se cōtulit comites uicinos, cum quib⁹ statim ab Friderico est oppressa. Hęc cum ageret Frideric⁹, accepit triste nūcium, de capto a Bononiēsisibus Hencio filio: a quib⁹ diutissime ille tentus est. Frideric⁹ inde in Apuliā mouēs, morbo corripit, a quo cū cōualescere inciperet, a Māfredo filio, imposito ori puluino, oppressus a nōnullis memorat: Alij Panhormi uita fūctū ferūt. Hoc cōstat, priusq;



decederet, Mafredo filio principatū Tarentinū, cum quibusdā designatis urbib⁹, quę ante sub illū nō ptinerēt donauisse: ut haberet egregi⁹ adolescens, formę dignitate, & ingenij magnis, & multis dotib⁹ prestās, literis etiā imbutus, unde eum traduceret: Timebat enim illi ab auaricia fratris Cōradi qui legitimo iure in omnia succedēs minimū fratri notho permitteret. Sed ille patre uita functo, aliorū fret⁹ fauore, alibi uim obtendēs, ad regnū Sicilię aspirabat, & iam pene maiorē partē occupabat: cū diu expectat⁹ Cōradus rex, ex Germania descēdēs, recepit armis, quę ille pridem occupauerat: nec tñ diu superat, ueneno, ut apparebat, extinct⁹: reliquitq; filiū Corradinū siue, ut alij ferūt, ex fratre Henrico nepotē, quē scripsit heredem. Sed nos tumulto Friderico, in Saxoniam reuertamur. Erat tum annus quinquagesim⁹ post milleducētos, ad supputationē Eusebianā: Saxonie enim debitores sum⁹ ex p̄fesso: quis Imperatorū res non iuiuria illi misceam⁹: q̄ omnes inde ab Hērico. I. Ottonis Magni patre, ad hūc usq; Fridericū, sanguinē traxerint Saxonici. Inde sumūt, qui aiūt, preclarā Saxonie domum annis trecētis & quinquaginta Imperium tenuisse. Ex illo enim tēpore nullus est assumptus princeps, siue ex Frācis, siue ex Sueuis, qui non Saxonica se domo prodijisse gloriaret: qđ in Ottonē. I. ostendimus: qui Sueuię filiū, & Bauarię fratrem p̄fecit, Frācisq; iūxit affinitatem ut omnes per Germaniam domus illustriores, Saxonicum sanguinē cum laude testarentur.

CA. XIX.

Tto dux Brūswickēsis, unicū dec⁹ Saxonici germinis, nepos ex filio Hērici Leonis, cū iam esset in p̄cinctu eundi ad curiā Frāckfordię indictā: quā Wilhelm⁹ rex principib⁹ cōstituit, diē suum clausit extremū. Rex autē memorat⁹ Ottonis gener satis difficulter honorem Romani regni sustinuit: cum illi principes non parerent, & ab uicinis satis cumulate impugnerēt. Nam inter Coloniensem archiepūm, & eūdem regem, tanta in opido Nussia cōtrouersia undecūq; exoritur: ut ignē Colonienses applicarēt regię, in qua rex māsitabat, ita ut rex ipse, cum apostolico legato pene cōflagrassent. Comitissa Flādrię per ea tēpora cum rege simulatē de finib⁹ patrię ditionis habebat: quę in apertū p̄cessit bellum ita ut non cōtemnēdas copias illa per mare mitteret in Hollandiā. Sed rex uenientes ita excepit, ut non se uenisse gauderēt: Multos cepit, & pertinacius resistentes, cecidit, ut residui fugę p̄sidiū quērerent. Ad annum autē a Christo quinquagesimū sextum post milleducētos, rex cum uicinis Phrisonibus bellum gerebat, in quos copias duxit expeditas, rusticum, & inermē populū, facile rat⁹ sub iuga mittere: Sed eas sensit, quas non putauit, difficultates: Nam circūfusus ab hostib⁹, qui lōgis hastilib⁹ trāsuolare fossata didicerāt, quo equites peruenire, non poterant, rex cum multis opprimitur: celsūq; abscondūt in limo, ut ne hodie quidē sciatur, quo sit loco tumulat⁹ rex Romanorū: Ita clari nōnunq; uiri, obscuros exitus assequunt. Vacabat perinde regnū, quod Italici ab Friderico ad Rodolphū Suguū uacasse scribūt: nam mediore principū nulla senserant arma: ita asueti Germanorū gladijs, ut uiuere, aut regnare non crederent, qui in pro-



uinciam suā non bello detonarēt. Sed in Saxoniam redeam⁹. Otto moriens quatuor reliquit filios: Albertū, qui in honore ducatus maior natu patri successit: & Iohannē, qui postea cum fratre partitur ditionē: Cōradū Verdensē, & Ottonē Hildesemēsem episcopos. Quinq; quoq; filias ita collocauit, ut primā Albert⁹ Saxonie dux, secundā Henricus eius frater, comes de Anhold: tertiā Landgrau⁹ Hassie; quartā Wēslaus Rugie princeps: quintā uero Wilhelm⁹ Romanorū rex cōiuges haberēt. Vnde late propagata est nobilitas domus Brunswickcēsis. Albert⁹ aut dux cōgressus archiepiscopo Mogūtino, per occasionē quā infra memorabim⁹, cepit pontificē: quo captiuitatis uinculo laxari non poterat, priusq; a Richardo Anglico Cornubię comite, ad Romanū regnū aspirāte, redimeretur, impenso magno ere, quod infra memorabimus.

CA. XX.

Er hęc tempora trahebat diuturnū bellum inter Ottonē de Brāndeburgo marchionē, & Willebrādum Magdeburgēsem archiepiscopū, Ludolphūq; Halberstadēsem antistitē: quod bellū uaria fortuna gerebatur. Captus ab Halberstadenſi aliqñ marchio, ingenti pecunia redēmit captiuitatē, immo libertatē suā: quā bello captus amisit. Iterum cōgressi alios habuere exit⁹: nam tum marchio fugauit uulneratum archiepiscopū: Halberstadenſem etiā cepit, ut uicē illi redderet. Multi se interposuere principes, ut rem pacarēt, nec poterāt. Post diuturnā uexationem, duo diuersarū partiū milites, soli pacem repererūt, excogitātes, quod multi inuenire non poterāt: idq; placitū utriusq; firmauit pacē: Nec erat marchio illis tūc uirib⁹, quibus modo peditus manet, accedētib⁹ modernis, de Frācia, de Bauaria, non paruis ditionibus. Per idem fere temp⁹, magnū hoc bellū gerebat inter Odoacrē Bohemie, & Balam Vngarie reges: magnis uterq; apparatib⁹ instruxere. Bohemo suppetias tulere Saxonie principes: Otto Brādenburgēsis marchio, qui in cōmunionem ei⁹ belli traxit Albertū Saxonie ducē, nepotem ex fratre suum, & Albertum ducem Brūswickcēsem cognatū suū. Ferūt centū millia fuisse pugnatorū in parte Bohemi: millia septē ferratorū, quorū etiā iumēta pro magna parte ferro tegerent: Et tum cōstitit uictoria Bohemo: multis Vngarorum ad uicinū pugne amnē, cum ferrū fugerēt, aqua interceptis.

XXI.

Interim morte Wilhelmi regis uacāte Impio, Alphōsus Castellę Hispaniarū rex: & Richardus Cornubię comes, regis Anglię frater germanus, in uanā spem Imperij Romani sunt inducti. Alphonsus quidē, ut fauorē sibi Romane cōciliaret ecclesie, duas Transpadanas urbes illi permisit, Taurinū, & Alterā: facile donās, quod non habuit: & aquilā explumās. Sic agit cum infelici Romano Imperio, postq; auaricie nihil satis est: ut qui aspirēt ad regnū, prompte promittūt de nō suo, ut cumulum rerum, & fastigiū assequantur. Studuit huic principi Cōradus archiepiscopus, per ea tempora Coloniensis: qui perductum Aquisgranum, de more coronauit: quod illi⁹ opere ab antiquo tanq; in sua pro uincia apud diuum Karolum. I. permittitur. Datur hoc memorię magni Imperatoris, qui ibi creber mansit: ibiq; tumulatus: tubam expectat nos.

B iij



uissimā. Audiens autē Richardus, alios ex electoribus emulo studere Alphonso, magnā auri summā extulit Anglia ditissimo regno: & circūuectus, quos poterat, ea sibi re principes & magnates conciliabat: Mirū, quę res spem fecerit alienigenis principibus ad coronā aspirare: quam tantis seculis sola Germania, & presertim Saxonicus sanguis promerebat. Arbitror summā rerū tum maxime constitisse in archiepiscopis Reni: parum tum ei rei arbitriū permissum Saxonie principibus, marchioni, atque duci: minime uero regi Bohemie, cuius nomen inter electores non legitur ante quartum Karolum: qui eam rem, non satis ordinatā rededit in bonū ac legitimum ordinē: qui usque hodie per annos centūquingenta seruat. Richardus ergo Anglicus, tum requirebat Moguntinum archiepiscopū in electione regis primarium: Erat is in carcere, captus ab Alberto duce Brunswicensi, per hanc occasionē. Albertus quidem princeps modestus, & animo satis tranquillus, aluit per mansuetudinē quorundam suorum militariū audaciam: nam qui de excelsa arce traxere nomē, ut de Assiborg dicerent ministeriales, in id temeritatis sunt prouecti: ut ducē suū non modo contemnerent, sed quibusdam etiā in rebus contumelia non abstineret. Insigne eorum quod clypeis preferebant lupus erat: cum interim principes Brunswici, geminos a memoria Herici Leonis in clypeo preferebant leones, quos ille ex Anglia referebat: Ut autē contemptum animi sui facto proderet, in clypeis figurabant leonē: cuius tergori lupus immineret. Ea res cum non esset obscura, neque interpretatu difficilis, mouit tranquillū principē: quod contemptui suo iunxissent facti contumeliam. Itaque leo per aures tractus, expergiscitur: arma producit in contemptores, & obessa diu arce Assiborg, oppugnataque tandem expugnauit: & eiectis illis inexorabiliter de terra, arcē sibi suisque iuribus desumpsit habitandā. Vix tandem exulantes, ipsi per amicos impetrarunt: ut ad opidū Brakel sinerentur commanere. Cum autē in eius arcis expugnatione, dux Albertus hereret, Thidericus comes de Euersten, tracto in armorum societate archiepiscopo Moguntino, terram inuasit Gottingensem, prediis & incendijs omnia miscēs: non satis ante more militari denūciatis hostilibus. Reliquerat dux in ea terra prefectū cum expedita manu: quę sufficere uideretur terre tutandę: cui tamē in aperto congregari tanto exercitui consilium non erat, quod impar esset uiribus: sed collecta equitū quanta ex tempore potuit ala, magnam rusticę plebis multitudinē secum traxit leui armatura, & clanculo sequutus hostile agmen obseruabat, ubi castra poneret. Quieuit autē prima nocte ad curtem monasterij: Exercitū enim foris tendente, archiepiscopus ipse curtē ipsam ingreditur. Prefectus ducis, cum explorata teneret omnia, & quieta cunctis uideretur silentia, noctu irruens in quietos, capit archiepiscopum, & comitē: & qui se commouerāt repressit: Trahit utrumque captiuū in castra ducis: Archiepiscopus Brunswicū mittit: ibique anno integro seruat: comitē uero quod uiolator esset sacramentorum, quibus duci suo astringeret, erecta trabe, iussit appēdi per pedes: ut exposito cruciatu finiret: qui execrabile scelus in dñm suū commisisset. Hęc est illa captiuitas archiepiscopi Moguntini ab duce Brunswickensi.



Richardus ergo Cornubię in Anglia princeps, cū per hūc archiepis-  
 r piscopū aspiraret ad regnū, ingenti expropta duci Brunswckcēsi  
 pecunia, archiepiscopū e carcere liberauit. Quocirca redemptus  
 redemptori suo inclinabat. Peruenere ergo ambo Alphonsus, & Richar-  
 dus, tituloten<sup>o</sup> ad regnū; sed non ultra progressa est ulli<sup>o</sup> autoritas; Ni-  
 hil enim administrasse leguntur, nisi q̄ Alphōsum Coloniēsis, & Richar-  
 dum Mogūtin<sup>o</sup> fouerent archiepiscopi: & cōtinuit alterū, alterius metus,  
 ne quid attentaret: Siue id modestię deputemus, q̄ uiri sensati lacerare se  
 mutuis uiribus, pro alieno Imperio, iudicabāt indignū: Nusq̄ enim refe-  
 runtur in inuicem arma aut acies produxisse, cōtenti glorioso nomine: in  
 quo Richardus magis efferbuisse cernit. Nam Alphonsus, ubi sensit sibi  
 ortum emulū, intra regni sui se limites cōtinuit. Et quoniā nihil magnum  
 in regno pergerūt. Italici scriptores, per eorū, ut diximus, tēpora, uacasse  
 scribunt Imperiū. Interim uero, cum per annos octo & decē, nemo in Ro-  
 mano se cōmoueret Imperio, qui magnopere publicā uiderēt curā admit-  
 tere, res Asię factione stultissima Italorum sunt periclitatę. Ptolomaidę  
 enim, dñi Veneti & dñi Ianuēses, inuicem tumultuātes, pro sola superbia,  
 locum fecere Ethnicorū irruptioni: ut finaliter omni Asia Christiani ex-  
 turbarentur. Girationes suas insanas, & uertiginosas, quas in Italia cōce-  
 perāt, usq̄ in terrā sanctā efferebāt. Nam per ea tēpora sequit̄ in Italia, illa  
 tartarea, & ab imo harathri prolata diuisio, Gibellinorū, atq̄ Guelpho-  
 rum: quę neq̄ hodie penit<sup>o</sup> extincta fumat. Sed hec Blondo cōmemoran-  
 da relinquētes, in nostrā Saxonīā reuertamur. Ille enim, quasi nihil in reli-  
 quo terrarū orbe rerum cōmemoratione dignarę geratur, in solis illis Ita-  
 lorum suorū diris girationibus cōmemorādis, multum temporis impen-  
 dit: aureum suę orationis filum, foedissimis tumultuationibus suorū com-  
 prouincialium cōmaculans.

## CA. XXIII.

Er que tēpora Adolph<sup>o</sup>, dudū comes, nunc frater minor: zelū di-  
 p uinę religionis feruescētē, magis atq̄ magis, in diē protulit, usq̄  
 adeo ad omnes: ut ad uisitādos quosq̄ religiosos una cum prela-  
 tis ascisceretur: Speculum statuere patres in oculis omniū mundo crucifi-  
 xorum: ut in eo edificarētur, qui uiderēt, & audirēt, ex comite seculi, prin-  
 cipē in religione: effecitq̄ ut fratres noui monasterij, iam familiari<sup>o</sup>, q̄ reli-  
 gioni suę par erat, mulierculis adherentes, procul a se dimittere cogere-  
 nt. Sic in alijs reformabat, qd̄ ipse seculi casus internoscens, perniciosum sibi  
 comprobauit. Interim filij eius Iohannes & Gerhardus Holsatiā guber-  
 nabāt: cum Iohānes coniugē sibi ascuiisset, filiam Alberti ducis Saxonię.  
 Gerhardus autē filiam Iohānis principis Obotritorū, quem illa etate, recen-  
 ti memoria, lingua Wandalica, Knefe Ianike, sui uocitarunt. Iohānes autē  
 comes ex uxore tres sustulit filios, Iohānem, Adolphū, & Albertū, & fi-  
 liam unam, quā duxit cōiugem Otto Brādenburgēsis marchio. Maior fi-  
 lius Iohānes ad nuptias peruenit filię Danorū regis Erici: Ea tum fuit co-  
 mitum estimatio in nobilitate: Adolph<sup>o</sup> filiam accepit Mestiwoi Pome-  
 ranorum. Albertus autē ecclesiā sibi spōsam delegit, factus Hamburgensis



prepositus: Gerhardus quā prolem reliquerit, diligentius infra explorabitur. Interim uero Waldemar, Abelis, primū ducis Sleswickcēsis, deinde Danię regis filius, comitum memoratorū ex sorore nepos: cum de Parisiensi gymnasio patriā repeteret ab archiepiscopo Coloniēsi, nescio quid in coronā Danię referēte detentus est pro captiuo: nec abire potuit, priusq̄ Iohānes Comes auunculus, sex argēti marcharū millia, pro redimēdo numeraret. Crebra erant his comitibus, pro sororio suo, ut diximus, in Daniā bella, dum superesset Ericus Abelis frater. Cum autē Christopherus, cęso in Phrisijs Abele, quod in Dania diximus, ad regnū peruenisset: non æquo erat animo in comites memoratos, quod Abelis filios in ducatu Sleswickcensi tuerentur.

CA. XXIII.

h Iohānes, cum ad arma strenuus, ad omnē humanitatis gratiam modestus, comiter se semper aduersus ciues Lubicenses gereret, plurimū familiaritatis cum illis inibat: Nonnunquā laxandi animi gratia ciuitatē ingressus. Cum autē aliquā eius rei gratia intrasset, uidit in conspectu suo quendā militaris generis Burchardum Boet, quē pridē ob demerita sua expulisset Holsatia. Is cum in oculis comitis pertinaciter obambulans uersaretur, quasi exprobraret impunitatē suam, & illuderet potentię nihil audentis in ciuitate: non tulit comes temeritatē insultantis. Ira concitus, arrepto gladio, sequitur fugientē: quem ubi cursu non deprehendit, gladium teli more uibrauit in tergum fugientis, cōfoditq; moriētē: Ciues & si amicissimo essent in comitē animo, arbitrati tñ suę ciuitatis iuribus non mediocriter derogasse comitē, insequuti fugientē, tenere conabantur. Ille uulgi iram declinās, cum ad manū stratū non haberet iumentum, paucis suorū insequētibus, urbis portas pedes petiuit: Inde obsistentibus auersus ciuibus, ecclesię maioris turrim, quā patentem reperit, ingredit: contenti, non aufugisse comitē, seruauere circūstantes. Ille se manibus proconsulum permisit, pollicitus iturum quo uellent: Illi orant, ut placandę multitudinis gratia, prętorium cum illis adeat: Ibi instituta pro tēpore mansione, & quietis locū ostenderāt, & paucorū dierū patientiā orabant, donec ira uulgi deferuescat. Deferbuit indies motus ciuiū, & cœpta est haberi custodia negligentior, ex sententia maiorū: Ipsa meridie, cum omnium fores prędentiū clauderentur, adduxere comitis ministri stratum iumentum, deq; fenestra submissum comitem, in eo collocantes, ppere abierūt, nemine insequente: cum gauderēt urbis pręsides, comitē in sua redisse incolumē: quod ad ciuitatis honorē pertinere uideretur, postea cum illo ex tempore trāsacturi. Sed tñ irrogatā sibi uim, diu memoria retinens, obseruauit tēpora, si quādo parē gratiā populo referret.

CA. XXV.

n On erat longū tempus in medio, cum rex Danię Christopherus Ericum Abelis filium Sleswico exturbare conatus, ingentem in ipsum produxit exercitū. Comites Holsatię nepoti ex sorore suppetias laturi, quāta poterāt arma cōtrahere, & Eydorā limitem trāsgressi, copias suas iungūt memorati ducis exercitui: mouentesq; in ulteriora, regem habuere obuiū, cum expedito agmine, in loco, qui dicitur Loheide:



ibique collatis uiribus, & armis, mars diu communis erat: Cæsi multi, capti nonnulli: sed tandem uictoria Holsatis inclinabat. Captus rex Christopherus perducitur Haburgum: ibique fida custodia asseruatur: Qui fugam inire poterant, ceteris uidebantur fortunatiores. Iohannes autem comes, priusquam copie quas ductabat diuiderentur in sua quique, orabat, ut iniuriam suam in Lubicenses uindicaturi, arma secum uerterent in illos: nec multis erat opus precibus. Id enim hominum genus, ubi gregatum est, facile ad prædam, & incendia, inuitatur. Duxit ergo in prædia ciuium, & propinqua urbis, gladio & igne sequens, nec paruam prædam abducens. Lubicenses ciues, tum excursionem facere non ausi, patienter uim tulere: Inde, uere, cum auxilia comitis dilapsa essent, Albertum ducem de Brunswico inuitarunt: ut armis suis, uindicandam excursionis gratia, illis adesset: Venit cum expedito agmine, & iunctis armis ad copias, quas educere ciues potuere, ingressus Holsatiam, hostilia omnia facit. Vicum tunc olim florentem, Urbem ueterem, cum presidio suo, in ditionem capit, undique prædam aceruans. In opidum Kihl, ubi mansionem comes aduersarij haberet, ducentes, obsidionem firmare per mensum: magis eruptionem eius expectantes, quam uel armorum, uel famis speraret expugnationem: aditu a mari patentissimo, intercludi non potente. Inde redcentes exercitum ciues, ducem magnifice remunerati sunt. Sed Iohannes breui post in fata concessit, ad annum Christi millesimum ducesimum quartum & sexagesimum, tumulat in Reyneulde, primus omnium comitum: quod monasterium auus eius Adolphus, eius nominis. III. fundauit: cum primo tempore ex ephæbis euadens, ad gubernacula peruenisset. Fratres de Locken, uicino ditionis de Scowenborg monasterio educens, presidij & pascuis honestauit.

## CA. XXVI.

Perepreciū fuerit comitum de Scowenborg, & Holsatię lineam retinere, quantum permittit ex priuilegijs & literis repertis: nam scriptorū nemo fuit, qui eam diligenter referret in literas: Vnde ueniam debet lector huic scribenti, si ubi fortasse in eius lineę commemoratione impegit. Igitur initium huius nobilitatis est ex industrio, & forti uirō militari, Adolpho de Salingsfleue: qui dum cœtus Imperij ageretur in Minda, frequens aderat in concilio Imperatoris. Annales Mindensium commemorant Conradum. III. sed ratio temporum non patitur, nam iste Conradus Imperator instituit Adolphum secundum Holsatiam pellere: quod suo loco diximus, erat ergo Conradus. II. Imperator sub quo Adolphus meruit honorem comitis, instate Mindensi episcopo: cui plurimum apud Imperatorem aderat consilio & auxilio, pro iuribus ecclesie: Dedit illi pontifex secundum, de quo eum inuestierat Imperator: Inde est, ut usque hodie progenies eius non recognoscat supra se principem, citra Imperatorem. Postea uacante Stormaria, & Holsatia, Luderus tum dux Saxonie Adolpho eius nepoti, aut forte pronepoti (intercesserant enim anni plures quam centum) contulit eam quique ditionem. Huius filius minor Adolphus successit in utraque ditione: nam maior Hartungus in expeditione Bohemica periit. Hic est Adolphus, qui cecidit a Wadalis in obsidione urbis Demyn. Huius filius Adolphus primus



in Holsatia nepos, uir erat magnificus: qui pulsus Holsatia, militauit in terra sancta: restitutus, iterum pellitur ab rege Danorum: factus est comes Stadenensis: finiuit in Scowēborg. Huic erant filij Bruno. Cōradus, Adolphus, Bruno prepositus Magdeburgēsis fit episcopus Olomucēsis: Conradus successit in Scowenborg. Adolphus redijt in Holsatiā, puer, ut Holsati ferunt, impetrat a nobili dñā: quod diximus. Sed Mindensiū annales tradunt illū ab Holsatis uocatū, cum iam paulatim uires resumerent. Hic est qui uictoriā obtinuit in Bornehouede, fugato Danorum rege. Idem militauit in Liuania: in fine ingressus est ordinē Minorum. Huic erant filij Iohannes, & Gerhardus, qui ditionē Holsatię sunt partiti: nam Cōradus patruus tenebat Scowēborg, Iohānes Wagriā, Gerhardus Holsatiā cum Stormaria acceperūt. Visa est Gerharδο iniqua partitiō, q̄ longe uberior esset pars Iohānis, bello rem dirimere tentabant: sed interuenit cōpositio, in qua uerisimile est Gerhardum de successione patruī in Scowenborg, qui prolem non reliquit, quietatū. Nam filij Gerhardi illam ditionem postea tenuerunt. Ex hoc loco scinditur amborum linea: Iohānes in Wagria, quę ab Oldēborg in Lubicā, per Todeslo, Plone, Zegeberg cōprehēdit, uberiorē toti⁹ ditionis partē, permāsit: Filiū reliquit Iohannē, cum aliquantibus fratrib⁹: in quibus Iohānes secūdus reliquit tertium, cū multis fratrib⁹, cognomēto Largum: Ex his fratrib⁹ erat Adolphus in Zegeberg cęsus: Tertius Iohānes reliquit Adolphum, in quo sterit linea: cui⁹ morte ditio Pinnēberg cum pertinētis uenit ad comites in Scowenborg: quod suo loco referem⁹. Ad lineā Gerhardi multipliciorē transeam⁹: Genuit Hēricus cum & Gerhardū, Henric⁹ in Holsatia permāsit, multa gerens: Gerhardus peruenit in Scowenborg: & diu uiuendo cęcitate percutitur: unde nomen cōtraxit, ut cęc⁹ cognominetur: Redijt in Holsatiā Lubicę finiens uitam: Reliquit filios Gerhardū, Adolphū, Henricū, Ottonem: duo nouissimi in Scowēborg remāsere tumultati in monasterio Rintelen: Hēricus reliquit Henricū filium eius nominis tertium: Gerhardus autē tertius, cum esset prepositus Lubicēsis, subdiacon⁹, apostolica dispensatione mortuis fratrib⁹ duxit uxorē, & genuit ex ea Iohannē, in quo stetit illa linea. Adolphus genuit Adolphum, Ericum, Gerhardū: ex quib⁹ Ericus, magno labore, & armorū cōtentione, aduersus ducē Brūswici Henricū obtinuit episcopatū Hildesemēsem: Adolphus māsit in Scowenborg: Gerhardus in Holsatia. Hic est ille Gerhardus, qui cum Iohāne fratruēle Gerhardi tertij filio, in Thietmarsia pugnauit infelicitē: anno uicesimosecūdo, post milletrecentos. Henricus tertius, genuit Gerhardū cum multis fratribus: Hic est, qui cognominatus est pro rerū claritudine Magnus: adulescentia eius, tenuissima fertur fuisse, ut preter uenaticos canes, nihil possideret, Rendesborch morat⁹. Vidit in eo specimē magni ingenij uir militaris ut fert⁹: idem, qui Adolphū in Zegeberg pdidit, qui traditis Gerharδο iumētis, eū instruxit ad militiā: cęsus est in Iutia. Adolph⁹ in Scowēborg, cū se interponeret bello fratrueliū suorū in Holsatia, ibi capit⁹, & cre suo redimit⁹. Is genuit Adolphū, Gerhardū, Simonē, Bernhardū, & Oto



tonem, Ex Adolphis (incertū quis) erat qui ducta uxore filia Mestivoi ducis Pomeranię, se ducē scriberet Pomeranię: ut testantur, quę extant litterę cum sigillis. Adolphus primogenit<sup>9</sup> succedit in ditione patri in Scowenborg: Gerhardus fit episcopus Mindensis: Ambo perierūt itinere in terrā sanctam, diuisis locis, & temporibus: Simon hastiludio infirmatus, moritur: Bernhardus fit prepositus Hāburgēsis: Otto patriā ditionē gubernat. Magnus Gerhardus reliquit filios, Henricū cognomento Ferrum: & Nicolaum, uindices paternę necis: Nicolaus filiū non reliquit: sed fratri superstes peruenit ad ea tēpora: ut morte Adolphi in Wagria, interuentu principū, presertim ducis Saxonię, & multorū nobiliū, & militariū uni daret comitibus in Scowenborg tres prefecturas ad Albim: Hatesborg, Pinnēberg, Bermstede: ut Wagria iungeret Holsatię: Henric<sup>9</sup> reliquit filios Gerhardū, primū Sleswici ducem ex hoc genere, Albertum, Henricū. Albert<sup>9</sup> sine prole perijt. Henric<sup>9</sup> eligitur Osnaburgēsis episcopus, sed non peruenit ad cōsecrationē: Otto in Scowēborg genuit Adolphum, & Wilhelmū, in puericia moriētē. Is accepit, ut cōñcio, ditionem primus in Holsatia, genuitq; filias quinq;: Adolphus filius, is est, qui militauit fratruelibus in Holsatia, cum magnā de Danis assequerent uictoriā in Holsatia. Gerhardus dux perijt in Thietmarisia: & reliquit filios, Henricum, Adolphū, Gerhardū, & filias, quarū una denupsit Theodorico de Oldenborg comiti, ex qua nati sunt, Christianus, Maurici<sup>9</sup>, Gerhardus. In Scowenborg Adolphus genuit Ottonē: Is moriente Adolpho duce, in Holsatia contēdit ad successionē: sed Christian<sup>9</sup> de Oldēborg, iam Danorum rex, precessit eum, ut potentia, sic fauore: Vnde factū est, ut Otto accepta pecunia cōquiesceret. Filij eius multi, Adolphus, Eric<sup>9</sup>, Ernest<sup>9</sup> episcopus Hildesemēsis, Otto, Hēricus episcop<sup>9</sup> Mindensis, Bernhardus, Antonius, Iohānes. Viuūt hodie, Otto in Pynnēberg, Henric<sup>9</sup>, Antoni<sup>9</sup>, Iohānes: hic solus filiū habet Iudocū. Christian<sup>9</sup> reliquit filios, Iohānem Danorū regem, & Fridericū Holsatię, & Sleswici ducē. Hic est status rerum presentium. Non te moueat lector, si qui preteriti sunt sine nomine: Successio quesita est: Nūc gesta tēporū ordine suo pcurram. Gerhard<sup>9</sup> ille. I. Adolphi fili<sup>9</sup>, interfuit, & presuit bellis omnibus, quę in regē Danię pro filijs Abelis ducis Sleswickcēsis, postea etiā regnantis, cōmuniter a se, & a fratre gerebātur: Moriente autē fratre, necdum laxatus rex, Hamburgi in ditione Gerhardi seruabatur. Albertus autē dux Brūswickcēsis, eius rei gratia profectus, cum aliquātis amicis in Sleswicū: ut cum Erico duce, ad quē res primū pertinere uidebatur, ageret super rege relaxando: Sed non erāt ille cōditiones in manibus eiusdem Alberti, sine quibus redemptio non procedebat: qua de re frustrat<sup>9</sup> in sua redijt. XXVII.

Vo tempore, idem Albertus dux arma cōtraxit, quāta potuit, ac duxit in Marchionē Misnēsem, iustis de causis: sed quas subducunt annales. Hi principes dissidebāt. Non minori animo, quem petebat Albertus, ipsi cum expeditis copijs obuiā est profectus: collataq; manu, statim inclinabat fortuna marchioni: factusq; Albertus prelio infe-



rior, capitur, cum aliquot comitibus, & inferioris ordinis militibus: a qua captiuitate, post annū & dimidiū suo ere redimitur. Interim frater eius Iohannes, necdū administrationē aliquā fortitus: quod indiuisus ducatus apud Albertum permaneret, inita affinitate, cum Gerardo Holsatię comite, filiam eius accepit uxorem: Quo tum annitente rex Danorū Christophorus, magno ere persoluto, & quanto pro regio capite luendo opus erat, in libertatē redijt: sed non diu superstes sue liberationi, mox ut in regnū reuertitur, finē uiuendi fecit, filiū suū Ericū regni linquens successorē: quod in Dania diximus. Memorabile autē est ex hoc Iohāne ducis fratre, quod ille primus operā impendēs salinę Luneburgēsi, quę usq; ad eius tēpora tenuis fluxit, nouā illi uenā aperuit, longe ea, quę pridē fluxit, uberiorē. Erat autē tum annus post natū Christū ex millesimoducētesimo nonus & sexagesimus: & prosperatū est opus in manibus eius uehemēter. Cum autē principes Saxonie uicinarū inuidiam prospicerēt, cōuenerunt in cōtū, ut unum sentientes, & pacē intestinā firmarent, & hostibus in circuitu fortiores occurrerent: Cōuenere in Quedelinborg, Albertus & Iohānes de Brunswico duces, Otto de Brandenburg marchio, & de Misna quoq; accessere marchiones: Gerhardus & Henricus fratres de Holsatia, & Iohannes, & Adolphus de Wagria, iidem fratres comites, cum multa undecūq; cōuocata nobilitate: Quia uacabat Imperiū, nec erat, qui de uniuerso curaret: ipsi inter se principes cōciliū habuere, de cōmuni ubiq; quiete & pace temporum cōseruanda: Ibi etiā interueniente Ottone marchione, qui ducum de Brunswico erat auunculus, Albertus, & Iohānes duces, sua diuisere dominia, titulum tñ cōmunem retinentes: quod usq; hodie cōseruat. Nam quia Albertus senior ditionem omnē Brunswickcēsem: quę etiā Gottin gensē terrā cōplectitur, accepit, & Iohannes solo districtu Luneburgēsi, cōtentus abiret: uterq; tñ titulum retinebat, ut dicerentur ambo, & essent duces Brunswickcēses, & Luneburgēses. Brunswickcēsis autē ditio post sequutis ætatibus aliquoties scissa est, in eam, quę modo in fratribus apparet, diuisionē: in terrā, citra, & ultramōtanā: quod ubi primū euenierit, suo loco cōmemorabim. Quo tēpore floruit Iohānes Semeca Theutonicus, insignis iuris doctor: qui Herculea audacia primus aggressus est glosare Decretū: quod ante eū nemo, & post eū excellentius nullus facere potuit: prepositus sancti Stephani Halberstādēsis: qui Clemēti. III. Summo pontifici, tum per Germaniā, sicut Galliā, decimas a clero in redēptionem terrę sanctę exigenti, appellationē opposuit: quę pro sua, ut dicebat, papa, temeritate excōmunicauit, priuauitq; prepositura. Sed erant magni in Germania uiri, qui Iohānem deserēdum non putabāt: Quę autē impendere uidebātur mala, mors ipsa diremit: quę tam pontificē, q̄ Iohānem breui sustulit de medio. Per quod etiā tēpus, cum mortuo Erico Sleswicī duce rex Danię Ericus, pro paruulis quos dux reliquit filijs, administrationē suscipere conat, arces & dominia cœpit occupare: Ea res iterū noua bella conciuit. Nam comites Holsatię Iohānes secundus de Wagria, & Henricus de Stormaria, cum exercitu prodeuntes, Eydoram transgressi regi se



obijciunt, paruulosq; tuentur: quorum de magno agebatur præiudicio. Nam tutela quidem uerbo ab rege præferebatur: ceterū quomodo ducatus denuo coronæ adunaretur, queri uidebatur. CA. XXVIII.

Vo interim Alberti duces, florebat in Saxonia: Alter titulū Saxonie præferens, Bernardi filius, eius, quē primus Frideric⁹, deſtituto Leone, ex comite de Anehold ducem fecit Saxonie, attributis illi ditionibus ad Albim, & in terra Wittenborg: Meditulliu uero prouincię tanq̄ peculiare patrimoniū relinquit Hērico Leoni, & poſteris ei⁹: q̄s. II. Frideric⁹ creauit duces Brunſwickceſes: Qui etiā Frideric⁹, diremit cōtrouerſiā inter Ottonē Wilhelmi filiū, Leonis nepotē, & hūc Albertum ducē Saxonie: ut eſſet Otto cum poſteris ſuis dux de Brunſwico, & Luneburgo: attributis ei armis, quę auus eius Hēricus extulerat Angliā, duobus fuluis leonib⁹, pro ditione Brūſwickcenſi & aliū laſurij coloris leonē, adiectis in clypeo maculis, de terra Luneburgēſi: quę erāt olim arma Hermāno duci & poſteris eius, cum titulo ducat⁹ Saxonie. Vetera autē arma Saxonie, ab uſq; Wedekindo ducta, pullus erat equin⁹ cādidus quem Brunſwickceſes duces, ut ueram mōſtrarent lineā antiqui generis, trāſtulerūt in conū galeę. Albert⁹ autē Bernardi filius titulū tenebat Saxonie retēris armis, quę comites de Anehold maiores ſui pretuliſſent. Stratoria ligna, fuluo, nigroq; uariata, per clypei trāſuerſum: quę illi a loco Balenſtede, qui prim⁹ eorū erat titulus, tenebāt: Superiecto, quod fertur feciſſe primus Frideric⁹ ruteo crinali: cum Bernardus diſcimē armorū poſceret a fratribus. Hic ergo Albert⁹ Saxonie dux, cum poſteritate ſua in primogenito ſeruauit ius & dignitatem Imperialis electurę, donec memoria auorū noſtrorū marchio Miſnēſis, uera excluſa poſteritate, illam auferret dignitatē: quod ſuo dicetur loco. Ali⁹ uero, quē diximus, tum erat Albertus, cognomēto Magn⁹, pro magnitudine rerū geſtarū, dux de Brūſwico qui cum fratre Iohāne partitur patriā ditionē: ut dominiū Luneburgenſe proueniret Iohāni, Brūſwickceſe remaneret Alberto. Ceterū & arma, & titulus cōmuniter indiuiſa manerēt utriſq;. Hic Albertus, ut dixim⁹, magno labore humiliauit militares de Aſſeborg: Comitem de Euerſten captum excelsa de trabe iuſſit appendi: Archiepiſcopū Moguntinū captum tenuit, donec magno gre de manibus eius eruerēt. Idē oppugnauit iuſtis de cauſis comitē de Peyna: aſſumpto in ſocietatē eius belli Iohanne Hildeſemēſi epifcopo: Durātē autē arcis ſuę obſidione, cogitauit comes, id quod erat, ſe hoſtibus ſuis parē non eſſe, fame ſe per diurnitatē expugnādum: Et cum heredē non haberet, incidit ei conſiliū de religione: ut comitatum omnē beatę Marię, & perinde eccleſię Hildeſemēſi permitteret: Idq; clanculo eggit apud pontificē Iohannem, ut obſidio ſolueretur. Inuenta eſt per epifcopū uia ſoluendi procinct⁹: Reduxit exercitū Albert⁹, ignorās, quid inter epifcopū & comitē ageretur: Poſtea cum reſciſſet, indignat⁹ dux parabat renouare bellum: Sed tum Iohannes epifcopus mortem obijt: & ut placaretur dux, fratrē eius Ottonē aſſumpſere pontificē, in locum demortui. Cuncq; nec ſic quieſceret dux, rogabat fratrē Otto, ut ad tempora uig



suę permitteret ecclesię comitatũ: idę annuebat germano, Cuncę super  
stes maneret Otto fratri, permãsit in hodiernũ in eius ditionis possessio  
ne. Huius etiã Alberti tempore, urbs Embica, quę erat comitũ de Dassel,  
cum sequeretur ultra solitum a comitibus grauari, subdidit se Alberto:  
permansitq; in ditione Brũswickcẽsum ducũ ad diem hunc: Indeę facta  
est diuisio principatus: quod suo tempore dicemus. CA. XXIX.

Albertus dux Saxonię, princeps elector, multos ex cõiuge sustu  
a lit filios. Imprimis Albertũ, sibi cognominẽ qui in ditione & ho  
nore dignitatis electurę illi successit: Inde Rodolphum, & Ot  
tonem: qui & ipsi acceptis uxoribus posteritatẽ reliquere. Nam Rodul  
phus ex Anna filia comitis palatini de Reno genuit filium Iohannẽ. Otto  
frater eius ex Lofia filia regis Dalmatię, prolẽ non accepit. Iohannes aut  
quod postea dicemus, & ipse posteritatem reliquit: Sed electiua dignitas  
mãsit in linea & successione Alberti secũdi: qui patri Alberto successit, &  
illi Rodolphus fili?: quod per temporę tractũ cum rebus gestis cõmemo  
rabimus. Sed hic nascitur ex annalib; mirabilis pplexitas, ex supputatio  
ne quã faciũt: nam Alberto secũdo memoraũt in electiua dignitate succes  
sisse Rodolphus, non filius, sed abnepos. Ponitur Albert; iste secundus,  
ad annũ pene sexagesimum post mille ducẽtos, & superuixit filijs Rodul  
pho, & Ottoni: Iohãni ex Rodolpho nepoti, & Iohanni pronepoti ex Ioh  
hane: & Iohãni tertio abnepoti, Albertoq; fratrib;. Ex quo Alberto na  
tus cõmemoratur Rodolph;, qui tritauo Alberto successit in electiua di  
gnitate: Rarũ ætatis exemplũ: sed tñ qd fieri potuit, ut uideret Albertus  
II. filios filiorę in quintã generationẽ. Interminabiles uocant sacre literę  
genealogias: sed tñ principũ honori refertur ista fideliter detegere: si mo  
do fidelia nobis documẽta proferãtur: Nam de sola cõiectura scribere di  
uinationi proximũ est. Per temporę aut successiones, recordabimur eorę,  
qui temporibus incidunt principum. CA. XXX.

Odolphus interea ad annũ Christi septuagesimũsecũdum post  
r mille ducentos comes de Habsburg, a principib; ad regnũ pro  
uehi ur Romanorę: uir bello acerrim;, & qualẽ turbata respubli  
ca deposceret: Cum Richardus mortu;, & Alphõsus lõge positus regnũ  
tueri non possent. Gregori;. X. nouus pontifex cõcilium tum Lugduni  
agebat: in quo multa de electione summi põtificis, de unione oriẽtalis ec  
clesię, de recuperanda terra sancta, essent cõstituta. Pontifex Italiã repeti  
turus, obuiũ habuit Alphõsum Castellę regẽ, multa querẽtẽ, q; in suã in  
iuriã noua de Rodolpho Sueuo facta electio esset cõprobata. Cuncę  
pontificis desuper satisfactiõnẽ acciperet, omni sibi competenti iuri in ca  
put Rodolphi refuso, Romanũ regnum statuit in reliquũ posthabere, ap  
probauit autẽ papa factã de Rodolpho electionẽ, in fauorẽ terrę sanctę.  
Sed papa, cum Karolo Andegauẽsi, iam regi Sicilię, uicariatũ Imperij per  
Hetruriã cõmendasset, potẽtiamq; illi; quotidie crescentẽ suspiceret: egit  
cum Karolo rege memorato: ut qm Rodolphus in subsidiũ terrę sanctę  
imploratus causaretur sibi deesse unde tantã expeditionẽ ordiretur, cum



Italia teneret, ab alijs, Karolus uicariatū Rodulpho recipienti relinqueret: ipse rex Rodulphus uicissim, quę essent ecclesiastici iuris ab Friderico II. occupata dimitteret. Cūq; breui Romanorū rex post factā de se electionem in Bopardia urbe Reni maneret, Iacea Imperialis dominica, cum corona, illi presentatur: qua non longe post Aquilgrani solenniter coronat: quod nulli regū a memoria diui Karoli fert contigisse. Nam argētea ibi primā ex cōstituto solet accipere coronā. Ferūt testatū esse q̄sanctē a grauius uiris, coronationis tēpore uisam aureā crucē supra ecclesiā sanctissimę uirginis, in qua ministeriū implebat: idq; corā Sūmmo pōtifice & patribus in concilio expositū. Hoc tēpore, cum passagiū nouū in terrā sanctā institueret, Henricus dñs Obotritorū princeps egregi⁹, inter alios sumpta cruce, sanctā inijt peregrinationē, & perueniēs in terrā, cū Christiani tum infeliciter pugnātes in Soldanū Damascenorū uincerent: Capt⁹ inter alios Henric⁹ annos uigintisex, in captiuitate permāsit, credit⁹ a suis mortu⁹. Sed hoc ad Wandaliā, in qua exposuim⁹, recti⁹ pertinebit. Nam hic Imperij & Saxoniarum rerum solam rationem habemus. XXXI.

Vb hui⁹ Rodulphi Imperio aliq̄diu quīeta erat Saxonīa: Cum Albertus Saxonie dux ad Albim fluuiū tranquillam rem, & curaret, & ageret: Similiter Albertus & Iohānes germani fratres, de Brunswico, & Luneburgo duces, iam in sua quisq; ditione, rem satis pro arbitrio succedentē leti uiderent. Prior Iohānes ad annū septuagesimum septimū post milleducētos in fata cōcessit, relinquēs Ottonē patri uocabulo filiū: cui ad sua tēpora Ludouic⁹ Palatin⁹ Reni filiā dedit cōiugem: ex qua ille tres sustulit filios, Ludouicū, Ottonē, & Wilhelmū: Sed de his postea. Albertus aut Iohannis germanus, duobus illi superuīnens annis, cum moreretur, filios reliquit Henricū, & Albertum, cognomento Pinguem. Albertus aut pater princeps optimi nominis, filijs reliquit locu pletissimā hereditatem: ut si uirtutem eius imitentur, a boni patris tramite non declinātes, optimā & ipsi famā mittant ad posteros. Ille enim Albert⁹ Guncelinum Zwerini comitē, q̄ mercatoribus in nemore paludoso Lubicam atq; Hamburgum interiacente insidiatus diceretur, omni possessione, quam ultra Albim ad austrū habuit, exuerat: quę hodie quoq; diuio seruit ducatu Luneburgēsi. Per ea tempora prelium hoc ingens in terra Magnopolensi initum est, ubi minor & numero militum & apparatu bellico pars, uictoria de cœlo prestita superauit, aduersus de Brandenburgo deq; Misna marchiones, contra duces de Saxonīa deq; Brunswico, & comites de Holsatia: innumera multitudine ingruētes, dñis de Magnopoli, olim Obotritis, filijs Hērici principis, qui in captiuitate manens Asiatica, credebatur extinct⁹: Inopinati pugna exit⁹, ut pauci nō solū sustinerēt sed etiā uincerēt plures. Prodiisse eā ruinā crediderim, ut assolet, ex contēptu hostiū: qui ubi se immiscet, dormitat prouidentia, regnat incuria, & quę non speratur, properatur infelicitas. CA. XXXII.

Rat ea tempestate, grauissimū in Saxonīa bellum, de archiepiscopatū Magdeburgēsi: duo erāt in discordia electi: Eric⁹ de Bran-



denburgo frater Iohānis & Ottonis marchionū, & Bussio de Queruor  
 de comes canonicus, post plurimā luctā, interuentu principum cessere am  
 bo. Erico soluitur impensarū nomine pecunia: Dedit ille cum fratrib⁹ li  
 teras q̄ cōquiesceret. Assumit Gunterus comes de Sualenberg: Sed mar  
 chiones renouant bellū: quibus aderant Albertus dux Brunswickensis,  
 & Albertus dux Saxonie, cum aliquātis comitibus. Is Saxonie Albertus  
 tenuit arcem Aquēsem: sed inde a Magdeburgensibus exturbatur, capto  
 comite Holsatie, qui militabat Alberto. Marchiones magno exercitu cō  
 flato, cōfederant in Vrose: Occurrit illis Gunter⁹ archiepiscopus, non mi  
 nori apparatu, cum militaribus, ciuibus, & omni manu, quā educere potu  
 it: Conferunt manus: capitur Otto marchio, cum trecentis militaribus.  
 Sed tamē, quoniā erāt in hac parte, qui aduersē fauerēt, sine magno ere la  
 xatur. Deinde cum Stafforde a marchionib⁹ obsideretur, Iohannes mar  
 chio, percussus in fronte iaculo, diu ferrū gestabat in capite. Gunter⁹ autē,  
 cum persentiret suorū in se pfidiā, cessit episcopatu: Successit illi Bernhar  
 dus de Welpē comes: Sed non quieuerunt marchiones, quib⁹ fortiter inhe  
 sit Albertus dux Brunswickensis: Archiepiscopo tulit suppetias Hildese  
 mensis episcopus Otto aduersus fratrem Albertū, & stabat in hac parte Al  
 bert⁹ marchio contra fratruales suos Ottonē, & Iohannē: Durū bellū diu  
 trahebat. Capt⁹ de parte marchionū Theoderic⁹, & ipse marchio de Lan  
 desberg, laxatus autem multa incōmoda irrogauit ecclesie. Magno dein  
 de prelio conflato, uicta est pars ecclesie, & inextricabili damno percussa.  
 Capta arx Gebekensteen: Sed interuentu cōmunium amicorū, omnibus  
 cōpacatis, reddi ecclesie arx sua: nec diu supererat Bernhardus. In locum  
 eius assumitur Ericus marchio toties ante reiectus: Sed ciues tumultuan  
 tes, iterum ei eiecerunt illum, uix effugiētem manus sequentium: Post tamen  
 res in meliorem statum rediguntur: ut Ericus trāquilla pace cum omnib⁹  
 ageret. Albertus autē quem dixere Magnum, dux Brunswici, ad annum  
 Christi septuagesimumnonū post millo ducentos defecit: reliquitq̄ filios  
 tres, qui primum partitionem patrię ditionis inierant, quæ durat in hunc  
 diem. Nam Henricus senior inuitus accepit Transsiluanam regionem: in  
 qua Embica, Grubenhagen, Hamelen, Osterrode, Duderstat, comitatus  
 de Luttersberge, Gottingensem terrā desumpsit Albertus natus & nomi  
 ne secundus, cognomento Pinguis: terram Brunswici cum pertinētis suis  
 accepit iunior Wilhelm⁹, qui nō diu superfuit: Fratres pro paruulo ad  
 ministrationem subiere: Ciues autem soli paruulo prestiterunt sacramenta.  
 Quo deficiente Henricus senior, cognomento Mirabilis, q̄ intractabilis  
 uideretur, cogitur cedere: & paruit terra Alberto secundo. Ex his autem  
 principibus, magna & longa successio propagatur. Nam Henricus reli  
 quit filios, Iohannem in Embica prepositum: Wilhelmum in infantia mor  
 tuum: Henric⁹ & Ernestus diuiserant paternā hereditatē. Albert⁹ genu  
 it filios sex, Albertū episcopū Halberstadensem, Henricū Hildesemensē,  
 Iohānē Magnū ordinis Theutonitorū in Prussia magistrū: Otto Larg⁹,  
 Ernest⁹, & Magn⁹ terrā possederūt, de quib⁹ infra suo loco. XXXIII.



Olsatię per hęc tēpora comites, Henric<sup>9</sup> in Stormaria, & Iohan-  
**h** nes in Wagria pręsidentes, antiquā de terra Thietmarſie, queſti-  
 onem renouātes eā ſuis iuribus attribuendā crediderūt. Cōtra  
 dixit populus, & ad libertatē proclamabat: Verūtamen Bremēſis eccleſie  
 archiepiſcopū inuocabat, cuius ſe ditioni ſubefſe profiteretur. Acccepit Gi-  
 ſelbertus, tūc archiepiſcop<sup>9</sup>, populi cōfeſſionē: & quā petebāt, opē prom-  
 ptus indulſit. Miſit enim in terram, alioqui inūtiā, uiros belli gerendi peri-  
 toſ, qui populū infrunitū, ſi fieri poſſet, in ordinē digererent: ut eſſent exci-  
 piendis hoſtib<sup>9</sup> inſtructiones. Comites autē quāta poterāt armata multitu-  
 dine, a terra ſua, de cōtinenti, in paluſtrē promouerūt agmē: & ordine in-  
 cedentes, terrā hoſtilē pleni fiducia petiuere. Ridiculū omen, primi agmi-  
 nis leporē uiderunt, per uīā, trāſuerſo itinere diſcurrere: & ſublato uenatis  
 co clamore, beſtiolā exagitarūt: Qui in poſtremo erāt agmine, ab hoſti-  
 um incurſu exitum clamorē interpretati, fugā primi inierūt: & iam hoſtes  
 erant in cōſpectu qui turbatū inuaſere cuneū. Mixt<sup>9</sup> inde timor, pudorq;  
 pugnauere: & a poſtremis orta fuga, peruenit ad medios: Fuere qui dice-  
 rent, nōnullos militares, inuitos in populū iſtum pugnātes, fugā uolentes  
 inſiſſe: qui etiā poſtea a comitib<sup>9</sup> terra propulſi, exilio culpā diluerūt. Sed  
 tum cęſis captiſq; plurimis, maior ſibi numerus fuga cōſuluit: q; necdum  
 paluſtrē ingreſſi terrā, in arido eiufdem regionis cōgredi cōeperunt: Eam  
 uero cōtrouerſiā archiepiſcop<sup>9</sup> diremit, q; Henricus comes Hoſſatię cōiu-  
 gem acceperat filiā domicelli de Brückhorſt, qui germanus erat archiepi-  
 ſcopi memorati: Erat uero, cum iſta gererent, ann<sup>9</sup> nonus & octuageſim<sup>9</sup>  
 poſt milleducentos. Infauſto ſemper auſpicio in eā gentē Hoſſati pugna-  
 uere. Semel Adolphus tertius, Hartwico. II. archiepiſcopo Bremeniſi tum  
 militās eccleſie auſpicijſ, gentem ſuperauit: Cæterum quoties ſibi comites  
 terram ſubigere ſunt conati, improſpero uſq; in hunc diem exitu fruſtrati  
 abierunt: quod ſequētia deinde tempora docebunt. XXXIII.

To Iohānis filius dux Brunſwickenſis, qui poſt patrē terrā te-  
**o** nuit Luneburgēſem, cōiugem per hęc tempora duxit Ludouici  
 filiā comitis de Reno Palatini, neptem ex filia Rodulphi Imper-  
 ratoris, ex qua ſuſtulit filios, Iohānem Mindēſem, Ludouicū Magdebur-  
 genſem epiſcopos, Wilhelmū, & Ottonē terre gubernatores: Poſt quorū  
 interitum redijt omnis illa Luneburgenſis ditio ad principes Brunſwick-  
 cenſes. Hoc autē tempore inuentus eſt, qui ſe diceret Fridericū Imperato-  
 rem. II. qui ſe clam diceret ſuis ſubduxiſſe faſtidio rerū: ut quietior uiue-  
 ret, & mortuū ſubdidiffet: quē pro ſe uulguſ hominū tumulaſſet, paucis  
 cōſcijs cōcilij ſui: Se per annos triginta peregrinatum, nūc reuiſere terras  
 Imperij. Tanta proferebat ſecretorū inditia: ut quibuſdā fidē faceret, pre-  
 fertim Landgraujſ Thuringię. Rodulpus Imperator, cum ueritatē in ea  
 re cōpertā haberet, cōfeſſionem falſitatis expreſſit queſtionibus: Fatebatē  
 enim aliqñ ſe in Cęſaris curia ſeruiiſſe, inde præcognita ſibi quæ narra-  
 ret. Imperator eo tempore ingreſſus Erphordiā, multis comitatus princi-  
 pibus, iudiciū inſtituit in tumultuātes ciues: Cōuictos iuſſit gladio cædi,  
 C iij



pace reparata inter omnes. Aderāt Mogūtinus, Saltzburgensis, Magdeburgēsis archiepiscopi, de Bambergā, Hildesem, Halberstat, Nuenborg, Misnēsis episcopi: rex Bohemie, Albert<sup>o</sup> Saxonie, Albertus, & Henric<sup>o</sup> Brunswickcēses, Otto de Luneburgo duces, Tilo marckgravi<sup>o</sup> de Brādēburgo. Magnū uero bellū, qđ gessit Imperator iste per hęc tēpora in Bohemia scripsim<sup>o</sup> in Wādalia: Inde uero cōcessit in fata, anno. LXXX. post milleducentos, fecitq; locū electioni nouę. CA. XXXV.

Dolphus de Nassow, tum inter electores, ut Alberto filio Rodulphi Imperatoris proximi anteferet, obtinuit. Contētus autē, ut pleriq; alij, regia corona, quā Aquisgrani promeruit: Imperialem non accepit: qđ Italia tumultuās iam cōtemnere uidebatur regē Romanorū: Nec Adolphus illū uiderat fructū: ut omnib<sup>o</sup> regni uirib<sup>o</sup>, Italia penetrās, papā in Vrbe cōsalutaret. Sederat tū in sede apostolica. III. Nicolaus, natione Lūbardus, religione Minor: cui<sup>o</sup> est memorabilis exitus si uerus. Tradūt illū, cum se decessurū intelligeret, cōuocasse in unum cardinales, & ratione tēporū suorū corā eis reddita, omnes de plenitudine potestatis, dignitate, qua prediti fuerāt, absoluisse, ut in reliquū priuati uiuerent: Itidē primū stupuisse cardinales de eo qđ acciderat: deinde quasi moti capitū hominē qui ad exitū insaniret, reliquisse: Illū totidē sui ordinis fratres euocasse, illos titulis cardinaliū insigniuisse, iureiurando, ne quē se moriēte, nisi ex suo numero pontificē crearent, neue ullū in suū adoptari sinerēt collegiū, nisi sui fratrē ordinis adegisse: Hoc testamēto condito, ad superos euolasse. Mira res si uera relatio. Exinde usq; ad tēpora Sixti. III. occultū in fratrib<sup>o</sup> minorib<sup>o</sup> fuisse papā: qui in persona eius defecerit: cum in manifestū pontificē assumeret. Egardū quendā annaliū scriptorē eius rei tradūt authorē: Sed apud Italos scriptores totū super ea re silētiū agit. Hoc tēpore Otto dux Brūswickcēn. Honouer opidū iprouisus irrupit, & ciuib<sup>o</sup> captis, ingēs inde argētū emūxit. Dilapsi e ciuib<sup>o</sup> multi, ad Sifridū Hildesemenē. epūm se cōrulerūt: nec psuaderi poterāt, ut dño suo redeūtes parerent. Sic se res habet. Crescente opidorū munitione, crescit & ciuiū in principes cōtumacia: quare laborat sine fine omnis nobilitas, uel urbiū uires eneruare, uel penit<sup>o</sup> obruere: Si tñ isti per modestiā imparēt, & illi per māsuētudinē parerēt, nihil sancti<sup>o</sup> in terris hominū coetib<sup>o</sup>: que, ut ait Cicero, urbes appellant. Sed dū sibi principes omnia nata putāt, seruireq; cœlū & omnē naturā, impiois iussib<sup>o</sup> finē nō faciūt: nō dicā pauperū oppressiōnib<sup>o</sup>. Inde est illa anxia urbiū opidorūq; munitio. Adolph<sup>o</sup> Ro. rex, cū in nonū annū regnū suū multo labore, pduxisset, Albertū ducē Austriæ, filiū Rodulphi prædecessoris sui, ueniētē agmine magno, ut illū opprimeret, prelio excipit: inī cōflict<sup>o</sup>: fuitq; exit<sup>o</sup> qui formidabat; nā inclinatis rebus omnib<sup>o</sup> in Albertū, Adolph<sup>o</sup> fortiter pugnās cecidit. XXXVI.

Albert<sup>o</sup> dux Austriæ Rodulphi fili<sup>o</sup>, uictor magno prelio, in quo oppressus est Adolph<sup>o</sup>, ab electorib<sup>o</sup> rex Ro. id qđ uoluit, & necesse fuit, declarat: Aquisgrani coronat: & missis in urbē Romā oratoribus, uoluntatem de se electorū principū pontifici Bonifacio. VIII.



iussit intimari: ut electionē de se factā cōfirmaret. Celebrauerat iam papa iste primus a se institutū iubileū magno ad urbē cōcursu: usq; ad illū pontificibus non uenerat in mētem tam festo negotio cōmouere Christianissimum. Legationē ad se factā ab electo rege animosior insinuatā reiecit pontifex animosior lōge, q; sine sua auctoritate electio facta robur non haberet: nam utriusq; penes se unū, gladij potestātē manere affirmabat: quod ipso apparatu in eo, qui ut dixim⁹, tum agebatur in urbe, iubileo, solenniter fertur ostentasse. Primo quidē solenni die in pontificalib⁹ apparēs populo apostolicā illis benedictionē impartitur: postera autē die imperiali habitu, infula nihilomin⁹ Cæsarea insignis, gladiū ante se nudatū iussit deferri, & sedens alta uoce testatur: Ecce duo gladij hic: Vides o Petre successorē tuū: Et tu salutifer Christe tuū cerne uicariū: Vide quo ascēdit superbia serui seruorū tuorū. Sequēti tñ anno Alberti electionē comprobauit: eo pacto, si regem Franciē impugnās, se regē gereret, & Ro. & Frācorum. Implacabiliter enim rex Frāciē pōtificē offenderat, q; nuptias Eduardi Anglorū regis, & filie comitis Flādriz disturbarat, q; pragmaticā sanciens, apostolicę sedi, suū per Franciā minorauit honorē. Quo tempore Albert⁹ Alberti fili⁹, dux Brūswickcēsis, cum cōtumaces experiret Brūswickcēses suos, tacitus arma plurima cōtraxit aliena specie pretēsa. Tum per molendinariū ad portā sancti Andreę effecit, ut ex qualibet causa ne mine sentiente, aut quicq; suspicāte, noctu illi cum exercitu pateret ingressus: crediderim, non ignorātib⁹ in populo maiorib⁹ rem geri, q; infrenis populus tumultuaretur aduersus principes & maiores suos: Neq; tamen ingrediēs dux permisit suis, aut cēdē, aut ullā prēdā: Sed oportunis locis exercitu distributo, cōuocatos ciues primū de contumaciā coarguit: inde quid fieri uellet insinuās: cum illi non refragarētur, dimisit exercitū. Senescere tū māuetudinē principis sui, qui cū arma teneret, possetq; cogere quiduis, solitis cōtēt⁹ obsequijs, iussit quēq; suo ordine permanere. Tradūt alij hui⁹ irruptionis hāc fuisse causam: Brunswico tumultuata plebs in patres cōstituit duodecim Gildæ magistrōs (cōuenticula sic uocant) quibus auctoritatē attribuerūt super omnes. Multorū in ciuitate malorū inde origo fuit. Cuncq; moreretur Wilhelm⁹ puer, primi Alberti filius, factionis magistrī: ut in potentatu permanerēt, Henricū inter fratres seniorē acceperē dominū. Indoluit urbs uniuersa, in Albertū eius fratrē propensior. Igitur effectū est: ut noctu ingressus Albert⁹, ut diximus, dictos magistrōs capi iussit. Decē ex his suspēdio necauit: undecimū gladio iussit feriri: duodecimus clam euasit suppliciū. Ita cōstituto in urbe rerū ordine, permāsit ille princeps Brūswici, fratre fugato in Trāsiluanā regionē. XXXVII.

Ellum autē, quod uolente pōtifice, Albert⁹ Romanorū rex suscepit aduersus Philippū regē Frācorū: cum se ex decreto papę scribere iuberetur regē, & Romanorū, & Frācorū, desijt in nuptias: Nam reges inuicē, misso pontifice factō, affinitatē inierūt, secūdo post iubileū anno: cum Philippus Alberto filiā suā daret cōiugē. Celebratę sunt nuptię regales splendidissime in urbe Parisiorū. Aderat Gerhardus Ger



hardi filius, Holfatię comes, tum admodū adulescēs, literis, ut ea gr̄ate con-  
 sueuere nobiles, inibi inseruiēs: & assequut<sup>9</sup> est breui Lubicensē preposi-  
 turā, cum ordine sacro. Sed cum fratres eius morte deficerēt, per apostoli-  
 cam dispensationē, ut stirps propagaret, accepta uxore, filios reliquit: qđ  
 suo loco cōmemorabim<sup>9</sup>. Interim uero cū Holfatię comites, Gerhardus,  
 & Hēric<sup>9</sup> fratres, in Stormaria: Iohānes cum fratribus, in Wagria manen-  
 tes unanimi cōsensu, quosdā ex militarib<sup>9</sup> non satis dicto audientes, terra  
 eiēcissent: qđ in nouissima expeditione in Thietmaria, hostib<sup>9</sup>, qđ domi-  
 nis propēiores, uel cōcitassent, uel primi inissent fugā: ad Albertū Saxo-  
 nię ducē ad Albim cōmorantem se cōtulerunt: & cōtracto undiq; armo-  
 rum auxilio, de Magnopoli, deq; Saxonia memorata, ad turmā octingen-  
 torū equitū, ex districtu Saxonie mouētes in Holfatiā, trāsito flumine Bi-  
 lena, usq; ad Trauenā, omnia uastauerunt: illoq; flumine per uada trāsito, ul-  
 teriora petiere, ferro, & igni omnia deformātes. Cuncq; regredi iam para-  
 rent, pręda onusti, comites ad uadū fluminis, qđ trāsierant, qđq; repeten-  
 dum illis intellexerāt, arma quāta poterāt cōtrahētes, illis se obiēcere. Lu-  
 bicēses autē ciues, tam duci, qđ comitib<sup>9</sup> pęque affecti amicabiliter medios  
 se interposuere: & quis primo certamine multi ex Saxonū agmine cecide-  
 rint, pauci ex Holfatis, treuge tñ, que per instātiā Lubicensiū interuenerāt  
 effēcere: ut comites hostē in suo cōcludentes, pro sua uolūtate re cōposita  
 & captiuos, & omnē prędā reciperēt, dux cum propulsis, magno suorū di-  
 scrimine, rediret in sua: Māsit tñ inter Holfatos & Lubicēses radix amara,  
 qđ ciues magne prede occasionē Holfatis interuertissent. Vnde factū est:  
 ut cōcurrētib<sup>9</sup> nōnullis differētiarū capitib<sup>9</sup>, militares Holfati in ciues Lu-  
 bicēses acriter inuecti, multos ex his oppresserint ad uicinia Stubbēdor-  
 pe. Quo tēpore nōnulla sunt uisa de cęlo, pđigia: cum in Marchia Bran-  
 denburgēsi, ad opidū Vredeland, die Remigij ceciderint e cęlo igniti in  
 morē grādinis lapilli, & incēsis prędij, & qbusq; reb<sup>9</sup> in agro cōprehēsis,  
 ingētia dāna rusticę plēbi importarint. Hoc est illud tēpus, quo Eric<sup>9</sup> rex  
 Danię princeps pacific<sup>9</sup>, uocatis undecūq; de cōterminis finib<sup>9</sup> omnium  
 graduum principib<sup>9</sup>, generalē terrarū pacē firmare cōstituit: Profecit autē  
 plurimū. Nam inter comites Holfatię, & ciues Lubicēses pacem reforma-  
 uit: interq; ducē Saxonie Albertū, & comites memoratos. Quo merito  
 ciues Lubicēses in eū propensiores facti, defensorē illū suū fecere: qđ mul-  
 tis uicinis fortuna illorū stimulos iniēcit inuidiæ annualq; mille marchas  
 in decēniū illi cōsignarūt: Nec parua fuit ei<sup>9</sup> rei utilitas: qđ lōge ab Impio  
 positi, modicā inde sentiāt protectionem. Otto enim dux Brunswickēsis  
 & Luneburgēsis, nuper ex qualibet causa, immisis trecētis equitib<sup>9</sup>, igne  
 & ferro cūcta circū urbē prędia deformauit: ut ad excursionē ciues elice-  
 rentur: magna equitū parte in insidijs manente, minor se cohors hostium  
 ostentabat: Qua fiducia, ciues cum suo præfecto raptis armis egressi, in-  
 sidij excipiuntur, Cecidit imprimis præfectus, & captis aliquot, cæteri se  
 fugæ cōmiserunt. Ea re & similibus inducti Lubicēses, protectorem su-  
 um regem Danię Ericum constituerunt.



Olsatig autem militares necdum quieti, dominis suis comitibus ex prioribus causis bella renouarunt, & cum Thietmaris foedera iungentes, arbitrati sunt se pares futuros comitibus. Ingere autem manum de partibus Wilstrig & Thietmarsig contrahentes, in Vtersten uillam conueniendum sibi edixerunt. Comites autem cum residua militarium manu, & copijs, quas de proximo, deque proprijs finibus contraxere, obuia rebellibus profecti, prelium inierunt: Pertinax diu pugna fuit, sed inclinauit comitibus fortuna: captusque hostium primipilari cognomente Peltz cum aliquot seditiosorum primoribus, morte mala mulctati, publico iudicio perierunt. Memoratus uero primipilari quadripartitus uelut patrie proditor, post extremum supplicium coruos paut: Qui uero fuga euasere militares, Lubicam protinus, interposita primum publica fide, petiere, & ingressi diu sese ibi continuere. Gerhardus comes eam rem tulit egerrime, hostes publicos ab his quos sibi duxit amicos, receptari: erat, quod ciues suo facto in purgationem pretereire poterant, umbraculum: ne deterius aliquid admitteret desperatio: Sed id a comitibus minime tum probatur. Qua de re Gerhardus infestus ciuibus, ostium Traueng obfirmare constituens, presidium fixit ad mare. Ciues autem ut erat in foedere cum Alberto duce Saxonie, cum haberent etiam in sua parte Holsatos militares cum amicis, a quibus suborta est comitum in ciues indignatio, bellum publicum indixere comiti Gerharo: Crudescebat bellum, & longius progressum, auxilia multorum inuenit. Accessit Lubicenses dux Sleswici Waldemar, a rege proculdubio Erico, ciuium defensore, ad hoc institutus. Comiti tulere suppetias Henricus Magnopolensis dominus, cum patruilibus suis. Gerhardus copias suas in nemore ad uillam Zwartow occultius fouit: Ibi castra comuniens, ut excursionibus crebris fatigarent ciues: simul, ut presidio essent in tempore fortalitio, quod ad mare firmauit. Henricus autem Magnopolensis Trauenam ex diuerso latere insedit, in loco Prizwalk (Angulus est terre illius ad exitum fluminis) ibique firmato presidio, exitum, & ingressum ciuibus interclulit. Ciues uero comunierunt naues suas trabibus: ut ictus contemnerent incurfantium, & magnis laboribus ad mare & a mari peruenerunt. Vere autem primo turmatim egressi ciues, impedimentis aduectis, Henrici primum oppugnauere a dextris presidium, & multo labore diu defensum, labefactatum crebris ictibus deiecerunt. Nec minor conatus ad turrim altera de parte Holsatiae prominentem. Ericus interim rex Danie, ut erat zelator pacis, & ciuibus nihilominus ex pacto constrictus, medium se interposuit, & inuentis undecumque compositionis medijs, firmat pacem inter dissidentes. Reconciliati militares Holsati comitibus, & rursus, Lubicenses in gratiam & amicitiam Gerhardi comitis rediere. XXXVIII.

Idem locus nobis diligenter attrectandus: quod pro multitudine comitum in Holsatia, & obscuritate annalium, non satis explicantium cuiusque conditionem, perplexitates aliquot enascuntur. Hic Gerhardus qui rem gessit, de qua proxime, filius erat. I. Gerhardi, filium nihilominus & iste reliquit Gerhardum, cum aliquantis fratribus: qui tamen omnes ante uirilē statem defecerunt: ita ut Gerhardus ille, relictis sacris, quibus erat initiatus,



& prepositura Lubicensi, quā tenebat, uxore duxit, ex qua reliquit Iohannem filium: qui, ut literę ei<sup>9</sup> declarāt, ab anno uicesimo ad tricesimū & circa supra millesimū & tricentesimū rem gerebat, in quo, quia prolem non reliquit, defecit linea Gerhardi. Gerhardus autē cecus fratrem habebat Henricū, qui bellū in Thietmarsia infeliciter administrabat: & in cōpositiōe rerū, quę interuenit, uxore duxit de domo domicellorū de Brunckhorst, filiam fratris Giselberti archiepiscopi Bremēsis: ex qua Henric<sup>9</sup> sustulit filios Gerhardu & Iohānem, quib<sup>9</sup> initio res tenuis erat. Ille autē Gerhardus, pro magnitudine rerū a se gestarū, cognomē Magni, pmeruit: initia uero fuere pusilla, Interim uero in Wagria dominat Iohānes secūsus, qui multis erat filijs oneratus, magis q̄ ornatus: Diuidebat cuiq; partē suam: ut haberēt unde familiā alerēt & iumēta. Nam aliū p̄fecit in Todeleso: aliū in Zegeberge: aliū in Bramhorst constituit rerū p̄sidē: Sic enim locū cōmemorāt annales, incertū, si forte per errorē pro Brāstede Brāhorst designet: Ipse Iohannes Kilonē inhabitabat. Dum uero terra multis premeretur regentibus, singulorū ditio breuis, & p̄uent<sup>9</sup> erat tenuis. Inde factum est, ut fert militare studiū: q̄ ex indigentia rapacitas, & ex ea cōsurgit aduersitas: factūq; ferunt, ut Adolphus Iohānis filius, qui Zegeberge teneret, triturantes miserit in horrea cuiusdā militaris, cognomēto Splint: cuius genus & nomē ad nostra tēpora durauit: Ille impatiēs iniurię, & irrogatę in sua uiolentię, triturātes correptos pedibus trūcauit, remisitq; ad dominū mutilatos. Ex Thietmarsia, quę ab olim cōmixtos habuit militares, a memoria comitū ibi p̄sidētium, familia de Reuētlow, sese in Holsatiam collocauit: in quā simul irrogata iniuria excitauit uirū in ea primarium Hartwicū, ut uindictā aliquādo meditaretur in Adolphum. Duplex inde fama est, quę causa uirū illū in tam atrox facinus impelleret. Cōmemorāt nōnulli, Gerhardu comitē Henrici filiū: eum qui cognomē Magni promeruit, tum Rendelborg habitasse, casella granaria, satis rerū omniū inopem: qui preter uenaticos canes nihil suū possideret: Nam adulescētię prima tēpora in literis cōsumpsit, expectās hortatu auūculi sui archiepiscopi Bremēsis, aut episcopatū, aut magnā in ecclesia dignitatē. Cūq; auunculus eius defecisset, nec esset magnopere, qui in Gerhardu respiceret, ille se in Rendelborg, uenatione cōtentus, continebat: Hartwic<sup>9</sup> Reuētlow, uir primari<sup>9</sup>, comitis detestat<sup>9</sup> negligētiā, q̄ a cūctis preteriret, iumēta sua illi pmisit & arma: ut comitis honore pcederet in publicū. Cūq; accederet iniuria, quā Adolph<sup>9</sup> comes de Zegeberge intulisset Hartwico, meditat arcē capere Gerhard<sup>9</sup>, quē reb<sup>9</sup> gerēdis idoneū prospexit, in man<sup>9</sup> tradere. Igit̄ secreto calle, quē ille p decliuiā mōtis pene sol<sup>9</sup> agnouit, nocturno silētio iter cū paucis ingredit̄, & muris trāscēsis, in arcē se recipit, Adolphūq; in loco quietis deprehēsum capere cōniti<sup>9</sup>. Ille exp̄gefact<sup>9</sup>, gladiū arripit & in defensione uirili capi nō passus, ab inuito cedit Hartwico: p̄inde arx capta tradit̄ Gerharo. Adulescētulū, de more camerariū, Adolphus habuit eiusdē Hartwici filiū, quē ne pditor dñi putaret, pater necās cōiūxit Adolpho: Amborū uisunt̄ hodie in ecclesia monasterij monumēta. XL.



St & alia in eundē exitū aliorū narratio: Tradunt Hartwicū me-  
 e moratum, Adolphi comitis fuisse arcis prefectum, cum omni fa-  
 milia demorantē in arce: In eū, cum Adolphus atrocē irrogasset  
 iniuriam, oblitus forte pudoris in eius cōiugem, aut sobolē: res enim non  
 satis explicat: sed pro magnitudine facinoris, uerisimile est, non uulgarem  
 fuisse iniuriā: cui tantā uir militaris impēdisset uindictā. Exulcerat⁹ Hart-  
 wicus, cum doloris esset impatiēs, primo mane fores pulsat cubātis comi-  
 tis, properatu esse op⁹, uidisse magnū ferarū gregē, quē facile sit cōclude-  
 re indagine, si properet: Comitē tum uenationis p̄cupidū, reuerasse fores,  
 ingressum Hartwicū cōfodisse nudulū, & illi, ut dixim⁹, simili cede iūxis-  
 se propriū filiū. Hęc prima calamitas in filio Iohānis comitis Wagrię: qui  
 prouectioris etatis relicta Erici regis Danię reginā, uxore defuncta duxit  
 cōiugem, ex qua sustulit filios, Christopherū, atq; Iohānem Largum (res  
 enim obscura est & in annalibus non satis explicata) captū senē uel a filijs  
 uel a militarib⁹ Iohannē patrē tradūt e Bramhorst in Kilonem esse perdu-  
 ctum, ibiq; diu tentū. Qua ex re ducor in sententiā: ut uim illā perpeffum  
 a filijs senē crediderim. Inuenit tamē fideles, qui clam laxatū, nauigio Lu-  
 bicam abduxere, ibiq; per annū permanēs, re inter dissidētes cōposita, res  
 ducitur in Kilonē. Iactauit fortuna comitē illū uarijs casibus: & nunc res  
 galibus nuptijs, ut diximus, extulit: inde a suis habitū cōtemptui deiecit.  
 Sedebat ad mensam in arce Kilonis, cum inter ioca plurima mim⁹ exaspe-  
 ratur ab adolescentib⁹, qui de more seruiūt nobilitati: Cōuersus in eū insa-  
 nus ille, qui improbius illi instaret, offe proiecto, comitē altero lumine ex-  
 oculauit. Filius eius Christopherus regi Danię, fratri uterino, cognomi-  
 nis, cum ad fenestrā in arce sublimiorē staret, incertū ab alio impulsus, an  
 suo decidens infortunio, in fossatū corruēs ceruices cōfregit: Ita factū est  
 ut Iohannes ex multis filijs solum relinqueret superstite Iohānem tertium  
 quē cognominauere Largum.

## CA. XLI.

Erhardus cæci filius, cum audiret casus fratruelis sui Iohānis, &  
 g multiplicem in filijs calamitatem: singulariter motus atroci exitu  
 Adolphi, reb⁹ cōpositis, Lubicā ingreditur, cum filijs: ibi, ut con-  
 fidebat, securior futurus: q̄ amaritudinē ex priscis bellis confedisse uere-  
 retur apud nōnullos in oportunitate uindicaturos. Eius, ut diximus, filius  
 Gerhardus, solus parentibus superstes, ab ecclesia redibat in seculū: apud  
 quem institisse ferūt Christopherū Danię regem: ut qui in urbe Lubica  
 cōmaneret, accepta pecunia Iohāni adulescētiori fratrueli suo, regis uteri-  
 no fratri, pmitteret in Stormaria suā ditionē. Recusabat Gerhard⁹, q̄ &  
 illi fili⁹ esset Iohānes, & nōnulli fratrueles propiores ex fratre Hērico. Cre-  
 uit autē Gerhard⁹, qui postea dictus est Magn⁹: nā arcē Reynoldesborg  
 ille possedit, in qua turrin exedificasse dicitur ei⁹ cōmodis Bremēsis archi-  
 episcopus Gisebertus, eius auūculus, eam quē etiā nūc cernitur, rotunda.  
 Gessit autē ille rem in Holsatia cum Iohanne fratruale Gerhardi filio, qui  
 p̄fuit Stormarię. Sed, ut fieri solet, multitudo fecit p̄sidum, ut tenuis  
 fieret cuiusq; ditio. Henricus tamen pater Gerhardi uectigal constituit in



Hamburgo de mercibus exterorū: quod, & si ciues non grauaret, diu tñ restitere: arbitrati hoc ipsum rebus eorū incōmodari, q̄ extranei mercatores fugiūt ea loca, quę uectigalib⁹ nouerint onerosa: Sed preualuit comitis in ea re uoluntas. Erat aut̄ annus post milletrecētos decimus, cum Albertus Romanorū rex pacato agmine per Reni ripā descenderet, & a fratris filio nepote suo, cum nihil illū formidaret improuisus opprimūt: Adulescens erat egregię uirtutis, quē rex negligere uisus est: ut nullo ductu, nulla administratione, nulla ditione a patruo honoraret: Id dolēs nimīū acerbe & immaniter suo uindicauit periculo atrocissimo in regē facinore.

FINIT LIBER OCTAVVS.

INCIPIT LIBER NONVS.

**H**ENRICVS COMES DE LVTZEN-  
burgo in Lotharingia, uir ad arma strenuus, rex Romanorū post Albertū ab electoribus Fräckfordię designatur, Septim⁹ eius nominis. Aderant Itali Gibellini, urbibus suis pulsī: qui expectātes electionē noui regis, ostenderūt, quibus per Italiā modis res prospere Imperatori futurę uiderentur: Summus tum pontifex Auini-  
one agebat. Missi oratores ab Imperatore ad pontificē, ostenderūt electionem de Henrico factā, ut illam papa cōprobaret: Non aliter fertur annu-  
isse, nisi, ut intra bienniū Romā peteret, coronam ibi accepturus Imperij. Non expectabat bienniū Henricus: sed missis ad Italię urbes oratoribus, transitum suū docuit futurū. Ad Florentinos autē, quos sciebat imprimis Imperio reluctari, iussit ire suos, & apud illos renouare iura Imperij, quibus recte facerēt, si non reluctarent: scituri, cum illis rem esse regi, nisi quę se digna, quę Romano Imperio debita facerēt. Responsum inde retulere non satis placidū: Sed rex copijs undecūq; pro dignitate & rerum necessitate contractis, cōtendit in Italiā: & primū Mediolanēses aggreditur: qui ubi arma uiderunt, quib⁹ pares esse non poterāt, Turrianis eiectis, Vicecomites regē in urbē admiserē. Cum aut̄ primā Aquisgrani de more dudū coronam accepisset, ibi promeruit secundā, non Modoetię, ut ueteres. Lippoldus Austrię dux, cum Germanorū cohortibus, in Vicecomitū gratificationem, urbi p̄sidio imponitur. Audita aut̄ Mediolani deditioe regi facta, omnes Lombardi circūsedentes, preter Alexandrinos, fidelitatis seruādę sacramēto sese Imperio obligarunt: & cum singuli uicarios accepissent regios, nullus fuit aut populus liber, aut in ciuitate aliqua tyrann⁹, & factionis primari⁹: qui eiectos prius aduersę factionis cōciues in patriam iussus a uicario non admiserit. Henricus interim ferreā Imperij corollam Mediolani, ut diximus, suscepit: cuius muneris exequēdi celebritas, maiore facta est impēdiō, q̄ cui erariū Mediolanēse suffecerit: Vnde hinc atq; inde, annitētibus diuersę factionis in urbe principib⁹, insolito ciuitas